

HÁY JÁNOS

INDIÁNSZAG

Indiánok vagyunk, a faluban mindenki indián, a fehérek a városban élnek, s csak azért jönnek a faluba, hogy összeszedjék a terményt, és elvigyék a saját lakhelyükre, hogy abból éljenek egész éven át, míg mi az eldugott terményt fogyasztjuk, ami épp arra elég, hogy ne haljunk éhen. Ha a városban megéheznek, újra jönnek, és felkutatják az elrejtett élelmiszert is. Minden az övék, mondják, azóta, hogy elvették a földjeinket, a lovainkat, de amit nálunk hagytak, a tehének, a bölények, azok is az övék. Helyesebben azóta az övék, hogy mi odaadtuk ezeket önszántunkból, mert kérték. Akik nem adták oda, azokat éjszaka, mesélte nagypapa, egy ponyvás teherautóval összegyűjtötték, és elvitték, senki nem tudja, hogy hová, még azok sem, akik rajta voltak ezen a teherautón, a Janika (Bosszú Szél) nagypapja sem tudja. Hónapokig verték, és amikor hazajött, nem mondott semmit. Mi volt ott, kérdezte a felesége, azt mondta a Janika (Bosszú Szél) nagypapja, hogy semmi, és hogy mindenkinek hallgatnia kell. Nem beszélhetünk arról, ami velünk történt, mert mindenki úgy végzi, mint ő, vagy még annál is rosszabbul jár, mert soha nem kerül haza, és soha nem tudja azt mondani, hogy hallgatni kell.

Mért így élünk, kérdeztem a szüleimet, de a szüleim is hallgattak. Dolgozni kell, amikor dolgozni kell, enni, amikor enni kell, aludni, amikor aludni kell, hallgatni, amikor hallgatni kell, mondta apa. De miért így kell? Mert csak így lehet. Nem jó neked, hogy van apád meg anyád? De, az jó, mondtam, csak az nem jó, hogy mindenünket elviszik a fehérek. Ez a sorsunk, és mi ezt elfogadjuk, mert az élet fontosabb, mint az igazság, s hogy ők még emlékeznek azokra, akik nem fogadták el, és fegyvert ragadtak, és nekimentek a fehér betolakodóknak, hogy azoknak mi lett a sorsuk, a falu főterén sorba állították őket, és felállt velük szemben a katonaság töltött fegyverekkel, és lőttek, és lőttek újra, míg végül az utolsó áldozat is rádőlt az utcaőre, vagy amikor felkoncolták a falut, és míg a férfiak kint kaszáltak a mezőn, addig az asszonyokat megerőszakolták, és kardélre hányták a gyerekeket, aztán felgyűjtötták a sátrainkat. De apa, mi nem is sátrakban élünk. Jó, az egy filmben volt, de teljesen olyan volt, mintha velünk történt volna.

A szüleinkre nem számíthatunk, mondtam a patakgyarban az indián gyerekeknek, itt volt a táborunk a régi cigánytelep helyén, félig leomlott vályogkunyhók között. Ők már mindent elfogadtak, félnek attól, hogy végül az utolsó kincsüket is elveszik, az életüket, vagy ami még annál is kegyetlenebb, a gyerekeik életét. Nekünk kell harcolnunk. És a harcot én irányítom. Nem lehetsz a törzs vezetője, mondta az egyik indián, mert te fehér indián vagy. A faluban fehér indiánok és barna indiánok éltek. A barna indiánok mindig is igazabb indiánnak tartották magukat, mint a fehéreket. Azért, mert fehér indián vagyok, kérdeztem. Azért, mondta a barna indián, soha nem lehet tudni, hogy a fehérek nem szerveztek-e be, nem adtak-e csokit, hogy ne legyél indián, vagy hogy mondd el a rendőr bácsinak azt, amit neki nem szabadna elmondani. A fehérek mindenre elszántak, ravaszak, és hazugság minden mondatuk. A törzset én vezetem. Te azt gondold, hogy én tudnék áruló lenni,

Vérmedve? Beszéltem, mondta Vérmedve, s hogy mindent elmondott, amit el kell. Akkor vívjunk meg, mondtam, döntsön az erő és az ügyesség. A többiek kiabáltak, hogy Sápadt Nap, ez nem jó, nem fordulhatunk egymás ellen, a testvérháború őket erősíti, minden úgy volt, ahogyan a filmekben láttuk, olyan mondatokat mondtunk. Vívjunk, mondta Vérmedve. A többi indián kört csinált, a kör közepén voltunk mi ketten, vérben forgó szemekkel, kicsit rogyantott lábbal és lecsapásra tárt karokkal, indián harcosok voltunk, a győztes lesz a főnök. Fegyverek nélkül, pusztá kézzel vívtunk, perceken át egyenlő erővel, senki nem látszott jobbnak, amikor éreztem, hogy veszik belőlem az erő, Vérmedve ereje meg mintha megnövekedett volna, földre kerültem, kigurultam alóla, megpróbáltam a lábammal ellökni, ellöktem, de mire felállhattam volna, rám ugrott és visszadöntött, megint ott ült a testemen, hasra fordultam, magam alá gyűrtem a kezeimet, de ő egy erőteljes rántással a hátamra fordított, és az alkarját nekiszorította a torkomnak. Vesztettél, Sápadt Nap, lehetsz a helyettesem, ha elfogadod, hogy én vagyok a parancsnok. Meglazította a torkomon a szorítást, hogy tudjak beszélni. Elfogadom, mondtam. A barna indiánok az igazi indiánok, mondta Vérmedve, és a barna indiánok éljeneztek, hogy hurrá, mi vagyunk az igaziak, mert mi Indiából jöttünk, ott mindenki indián. Akartam mondani valamit, hogy hol élnek az indiánok, de inkább hallgattam. Vesztettem, és egy indiánnak el kell fogadnia, hogy vesztett. Mit lehet tenni, kérdezte Vérmedve, és én elmondtam, hogy mit lehet és mit kell. Akkor azt csináljuk, mondta, mert neki kellett kimondani, hogy mit csinálunk. Sötétedett, a faluban nem volt közvilágítás, mi lopakodtunk, ahogyan Gojko Mitić lopakodott a filmekben, apró jelek, és mindenki tudta, hogy mit kell tennie. Az utca néptelen, kiugrottunk a bokrok és kerítések takarásából, és haladtunk tovább hangtalan...

Másnap az iskolában az igazgató összehívta a gyerekeket, hogy megtudja, ki lehetett, aki kiszúrta a párttitkár elvtárs autójának a kerekét, mind a négyet. Senki nem jelentkezett, aztán behívatott néhányunkat az irodába, hogy jobban járunk, ha bevalljuk, mert tudja, hogy csak mi lehetünk. Nem is arra lakunk, mondtam az igazgatónak. Oda lehet menni. De mi nem mentünk, mert nem is tudjuk, hogy hová kell menni, mert nem is tudjuk, hogy az a bácsi hol lakik. Hazudtok. Nem. Innét nem tudott az igazgató továbblépni, csak hogy akkor néhány pofon, és esetleg bevalljuk, de nem vallottunk be semmit. Vörös volt az arcunk, így néz ki egy rézbőrű. Akkor az igazgató elkezdett üvöltözni, hogy és a rendőr gyerekével mért nem beszéltek? Ő sem beszél velünk, mondta Vérmedve. Veled persze hogy nem akar beszélni, mondta az igazgató. És veled se? Velem se, mondta Bosszú Szél. A rendőr a városból jött, a fehérek embere volt. A falusiak elkerülték, és a gyerekek épp azt tették, amit a szülők tettek, elkerülték a rendőr gyereket.

Mi volt az iskolában, kérdezték otthon a szüleim. Semmi, mondtam. S hogy hol vannak a puskák. Milyen puskák, kérdezte apa. Hallottam, hogy vannak eldugva. Nincsenek, mondta apa, puskát tartani törvénytelen, ha valakinél találunk, kivégzik. Pedig voltak puskáink, emlékszem, többször is hallottam, hogy nagypapa kérdezi apát, hogy mi legyen velük. Arra készültek, hogy majd egyszer előveszik, és elzavarják a fehéreket, visszaszerzik a földeket és a lovakat, de közben változott a terv. Egy nap mindenkit behívatott Fehér elvtárs, hogy hallom, rendbontásra készültök, s hogy ennek az lesz a következménye, hogy, és felsorolta a kínzásokat, amikben részesülnek majd a rendbontók, s hogy minden ellenállás hiábavaló, és végzetes a törzsre nézve, már hacsak nem az a célja a törzs tagjainak, hogy kihaljanak, mint a veszélyeztetett állatok. És akkor azt mondta apa, ahogyan más gyerekek apja is, hogy a család miatt, azért, mert az van, ő képes megváltozni, és Fehér elvtárs meglátja,

hogy igazán hasznos tagja lesz a Fehér elvtárs és barátai által épített közösségnek, egy életre elfelejti, hogy hol voltak a földjeik. Akkor megállapodtunk, kérdezte Fehér elvtárs. Meg, mondta apa, miként a többi apa is, és vállalták, hogy végrehajtják azt, amit a városi fehér elvtársak parancsolnak. Szóval nincsenek puszkák. Nincsenek, mondta apa. Álmos vagyok, mondtam. Nem kérsz még enni? Krumplikása volt sült hagymával. Nem, köszönöm, mehetek? Még valami, szólt utánam apa. Mi? Jövőre a városba mész iskolába. A fehérek közé? Nem akarjuk, hogy olyan életed legyen, mint nekünk, azt akarjuk, hogy boldogabb legyél. Hogy lehetnék ott boldog. Meglátod, ez a legjobb, amit mi tenni tudunk, és Fehér elvtárs is segíteni fog. Milyen iskola? Jó. Hol fogok lakni? Ott. Mikor jöhetek haza? Havonta egyszer. Anyára néztem. Nem nézett rám. Elmentem lefeküdni.

Eltelt az utolsó otthoni félév, és apa elvitt a városba anyával. Bekísértek az iskolába, ahol lakni fogok. Dicsérték az épületet, hogy jó helyen van, s hogy ennél jobban nem dönthettek volna. Sokan voltunk egy szobában, mind falusi fehér indiánok, számolom az ágyakat. Akkor négy hét múlva, mondta anya. De még csak tízéves vagyok, én nem tudok itt maradni. Jövőre tizenegy leszel, mondta apa, aztán talán megöleltek, még ott voltak, de már elhagytak. Ültem egyedül a vaságy szélén, elkezdtem várni, hogy elteljen az első hónap. És eltelt, és mentem haza, és boldog voltam, hogy újra otthon. Anya a legfinomabbakat főzte, és kimosta a ruháimat. Tiszta ruhákkal a táskámban raktak fel a buszra, hogy újra elkezdődjön egy hónap. Így ment évekig, mert igaza volt apának, tizből tizenegy lettem, aztán tizenkettő, s amikor tizenhárom lettem, egy alkalommal leszálltam a buszról, mentem végig az utcán, és ugattak a kutyák, ugattak veszettül. Hallgassatok már, mondtam, de nem hallgattak. Odaértem a házunkhoz, és akkor az otthoni kutya is nekivetette magát a kerítésnek, és ugatott. Ki a fene jött, hallgass már, hallottam apa hangját, álltam az utcán a kinti kapu előtt, hallgattam a kutyákat, mit ugatnak, és akkor hallani tudtam a szavukat, hogy elvesztetted a szagodat, ezt ugatták, nem ismerünk fel, mert elvesztetted a szagod, s hogy korábban indián voltam, de most már csak bűdös vagyok.

MAMIKÁM

Aszt a papot nem köllött vóna kirabóni, monta a Mamika. Hát nem, mondtam, mer pont akkó vót, hogy a papnak vót valakije, jó, aszonták, házvezető, de hát nem az vót, mer a katolikus papok nem tunnak olyanok lenni, mind az isten, hát nekik is kő a nő, és akkó úgy ódják meg, hogy házvezetőnő, és azzal csináják. Mindig vitte is magával, amikő ment meggyónni, hogy abban a hónapban micsinát, hogy találkoztak ilyen katolikus otthonba, az egy szálloda papoknak, oda mennek, oszt viszik a házvezetőt, mer mindennap meg tunnak gyónni, meg is kő, mer ami ott megy, e tudom képzelni, de most nem vitte magáva, hiába vót úgy, hogy máskor mindig, mé nem vitte magáva, összegyűtt a másik pap házvezetőnőjéve, vagy összevesztetek, nem tudom, de otthon hatta, osztán én meg bemásztam a vécéablakon, mer kicsi vótam, bárhol befértem, úgy vót, hogy belűrő kinyitom a nagyablakot, ami az ucca felé van, mind máskor, hogy oszt a néger is be tuggyon gyünni, meg az is, aki monta, hogy ide kő betörni, mentem is oda az ablakho, osz má nyitom is, beugrik a néger meg a másik ember, oszt dobáják be, amit látnak, gyertyatartók meg ilyesmi,

ezüstsó, a fiókokot rángatták, egyszer csak valami ajtó nyílik, fölkapcsója valaki a folyosón a villant, mi a kurva isten, ki van itt, mondja a néger annak, akive vót, te tuttam, nem tuttam, mongya a másik, fét a négertő, hogy agyoncsapja, honnan tuttam vóna. Ez az asszony. Milyen asszon, kérdezi a néger. Aki úgy vót, hogy nem lesz itt, mer viszi magáva a pap, oszt mégis itt van, oszt fölébredt. A házvezetőnő otthon maratt, oszt észrevette, hogy vannak a pap szobájába, de nem ment oda, nem is kiabát, mer tutta, hogy mi történik, ha ezt csinája, mer vót olyan, hogy fölébredt a tulajdonos, és ahelyett hogy hallgatott vóna, kiabáni kezdett, és a rablók leütötték, hogy meg is halt, gyilkosság lett a vége, a rablók is rosszú járnak olyankor, nemcsak az, aki meghat. Ez az asszon nem ezt csináta, hanem hitta a rendőroket, mer a papnak ott vót telefonnya, nem vitte magáva, hallottuk, hogy sutyorog, hogy tolvajok, és azonnal gyűjőnek ki. A néger meg monta, hogy gyerünk, és mi gyorsan kiugrottunk a nagyablakon az uccára, az anyám meg ott várt minket kint, ő vót hagyva, hogy lessen, oszt mongya a néger, hogy ott van az asszony bent, nem ment e a pappá. Nem? Nem a kurvannyát, monta. De nem bántottátok, kérdezte az anyám. Nem. Biztos nem, mer ha bántottátok a pap szeretőjít, akkó az a pap meg fog átkozni minket. Mennyünk má, kiabát az, aki itt ismerős vót a faluba, mer gyűnnek a rendőrök, oszt ekeztünk szalanni, kifelé a falubó, át a fődeken, má egészen az Ipóná vótunk, és ott akartunk ebujni, amíg emennek, de megtaláltak minket, és ekaptak, nálunk vót minden, amit ehóztunk, nem tuttuk aszt mondani, hogy mi nem vótunk, mer ott vót egy szatyorba a bizonyíték, oszt akkó mindent montak a bíróságon, hogy hány helen, meg milyen értékbe. Oszt montam, amiko kihallgattak, hogy mé vót az egész, hogy én nem tehetek róla, mer agyonvert vóna a néger, ha nem csinálom, mer megvert, ha olyanja vót neki, hogy verjen, az anyámat is megverte, hiába kiabát, megverte, mer neki verni köllött, aszt látta otthon, vagy sokat ivott, vagy meg keveset, oszt ütött. Fétem tőle. Mindenki fét tőle. Ha ivott, másnap nem emlékezett rá, hogy micsinát, hiába monta neki az anyám, hogy micsinát, aszonta, ő olyat nem csinát, mikor oszt meg lettek mutatva a fótok, akkó csak hallgatott. Ha mégeccer ilyet csinász, emegyek a rendőrségre, eviszem a gyerekeket is, oszt becsuknak. A néger nem szót semit, mer tutta, hogy nem megy e, mer fé tőle. A szomszédba is hallották, amikor verekedett, meg az uccán is, ha ement valaki a házunk előtt, de senki nem mert szóni a rendőröknek, mer mindenki fét a négertő. Mindenki fėti az életit, monta a Mamika, meg a rendőrök is olyanok, ha nem az uccán van, akko az nem tartozik rájuk, azok is fének, mer azoknak is van csalággjuk meg gyerekeik. Ekerülik a helet, ahol veszélyes. Azé lehetnek ilyenek, montam, mind a néger, mer az egész azé vót, mer az oláccigán ott vót velünk. Én nem csinátam vóna ilyet, mer engem az édesapám nem így nevet, hanem úgy, hogy majd olyan leszek, mind ő, de a néger behozta a rosszat a házunkba, meg behozta a bűnt, mer a néger nem cigán vót, hanem bűnöző, mindig is az vót, az apja is az vót, meg a testvérei is. De én a Mamikát, hát vele soha olyat, hogy rosszat, mer nekem ő olyan vót, hogy az anyám, mer azza nem is beszélek, aki szűt, mer minek beszéljek egy olyan anyával, aki hatta, hogy az legyen a Bogival, ami lett, utána meg engedje, hogy vele is, hallottam, hogy mongya a négernek, hogy akkó engem is, mer hallottam, micsinátá, és nekem akkor az köll, amit vele csinátá, mer csak azé engettem, hogy csinád, hogy velem is, meg annyi kő nekem is, amennyit vele is csinátá, hogy most akkó itt vagyok, a néger meg nekiesett akkó az anyámnak, előtte kikűtte a Bogit, hogy mennyé a szobábó, má nem köllesz, a Bogi meg kigyűtt, a néger ledöntötte az anyánkot az ágyra, oszt nekiesett. Hallottuk, micsiná, csak egy szoba vót meg egy konyha, mer nem laktunk má a patakanyarba, ahol az édesapám fölött, ahol evitte a víz a házakot, ha áratt.

Kaptunk házat, mer kiutatak hivatalból, de csak olyan házakot attak, amik kicsik vótak, mer egy öregasszony lakott benne, akinek nem vót senkije, de má régen nem vót, oszt olyan vót a ház, hogy tejjesen romos, fődes vót a palló, meg a vakolat nem vót má a vályagon, meg kicsi is vót, ott köllött a négernek csinányi a Bogiva, azon a kicsi helen, osztán jött az anyánk, mer neki is az köllött, amit a Bogi kapott, oszt mi aszt is hallottuk, ahogy vele csináta, hát abba a négerbe vót erő, neki a pálinka nem úgy hatott, hogy ement vóna az ereje, inkább nagyobb vót, kicsi vótam, de még én is gondótam rá, hogy milyen lehet, meg undorottam is, de az is eszembe jutott, hogy azé undorodok, mer nem velem csináják. Kisjányinak ilyen nincs a fejibe, monta a Mamika, pedig vót, mer meg vót mutatva, és akkor má ott vót. Ott vót a fejünkbe, amit láttunk, nem vót kiírva, mind a tévébe, hogy gyerek nem nézheti, minek ott is kiírni, minden gyerek tud mindent, ha kiírják, akkor biztos nézik, mer tuggyák, hogy az a jó műsor, hogy a gyerek nem nézheti, az aszt jelenti, hogy meg kő nézni. Minden gyerek nézi, meg a telefonnyán is nézi, nem lehet őket eltítani, és ha nézik, akkor az ott lesz a fejükbe, nem a játékokra gondó, hanem arra, amit ott látott.

Mindenki egy helyen alutt, a tévé is ott vót, meg az is, amit a néger csinát, ott a szemünk előtt, ha nem aluttunk, csak a Kaliék kaptak olyat, hogy kőbő vót, a zsidó templomot az ucca végén, ahol régen a zsidók laktak, de most ott is parasztk vótak, csak a templom vót üres, aszt kapták meg a Kaliék, az kőbő vót, mer a zsidók nem építettek vájagból, pláne templomot nem, az a ház a zsidóknak olyan vót, hogy nem köllött, mer má nem vót senki belőlük a faluba, osztán el is bontották a Kaliék, és a kövekbő építettek egy másik házat, mer csak egy nagy szoba vót a zsidó templom, meg be is ázott, mer jukas vót a teteje, meg aszittik, hogy a falakba arany van, mer asz monták a parasztk, hogy a zsidók tele vótak aranya, és elásták ott vagy belfalaszták, mer amikő evittik őket, monta a Mamika is, akko csak egy táskácskát tuttak vinni magukka, abba nem fér bele annyi arany, amennyi nekik vót, de a Kaliék nem talátak semmit, monta a Kali anyja, vagy hazudott, mer nem akarta, hogy a többi ember, főleg a parasztk, irigyek legyenek, hogy a cigánok megtanáták a zsidók aranyát. Úgyhogy a Kaliék, azok úgy étek, hogy nem láccott, hogy megtaláták az aranyat, de abbó a templomból lett nekik kőházuk, mer nekik az járt is, mondta a Kali, mer az ő nagyapja vót a vajda, de nem az vót, csak a Kali monta, hogy az.

A Kali is oláccigán vót, olyan fekete, mind a néger, akit az anyám hozott, mi meg nem, nem lehettek vóna vajdák, mer vajda csak olyan lehet, aki közülünk van, az apám az lehetett vóna, meg ő olyan is vót, hogy tudott vóna igasságot tenni, mer tutta, mi a jó meg mi a rossz, de az oláccigán az nem. Az oláccigánok olyanok vótak, hogy beszéltek is cigánú, nem rendesen, csak fele magyar, fele cigán, mi meg nem tuttunk, aszt se tuttuk, mit mondanak, ha úgy beszéltek, csak egymást értették, cigánú káromkottak, meg megették a döghúst, meg aszt monták, hogy ők az igazi cigánok, a többinek engedelmeskenni kő, de mi nem engedelmeskettünk, nehogymá olyan mongya meg, micsinájunk, aki a döggútóbó kihúzza a döggököt, osz meg is eszi, mindegy, milyen betegsége vót az állatnak, kolera, nem számított, olyan, aki nem is tud rendesen magyarul. Közülünk senki nem engedelmeskedett a Kaliéknak, mer a Kaliékat senki nem szerette, a parasztk se, meg a cigánok se, mer a Kaliék annyira cigánok vótak, hogy még loptak is, mi meg nem akartunk cigánok lenni, mer mi magyarok akartunk lenni, hogy az vót, hogy magyarok leszünk, mer má magyarok is vótunk, olyanok, mind a parasztk, olyan házba laktunk, mind a parasztk, mer hivatalból járt nekünk, kicsi vót, meg romos, de mégiscsak ház vót, nem egy vájaggunyhó a patakanyarba, az apám is magyar vót, paraszt, má ő sütötte a kenyeret a falunak, mer nem nézték má

cigánnak, ha annak nézték vóna, meg se ették vóna a bódbó a kenyeret, mi má rendesen magyarok vótunk, de a Kaliékat mindenki cigánnak nézte, azok is, akik cigánok vótak, aszt monták, hogy ki csináta ezt a dógot, hogy kiásta a Marno Vali néni krumpliját, hát a cigánok, de mindenki arra gondót, hogy a Kaliék. Ki lopta el a Lajos bácsi biciklijét, hát a cigánok, oszt a rendőrök má mentek is a zsidó templomho, és ott is vót a Lajos bácsi biciklije, a fazékba meg főtt a krumpli, amit a Vali néni tő loptak e. Ilyenek vótak a Kaliék, nem azé kaptak kőházat, mer ők vótak a vajdák, hanem mer épp nem halt meg olyan öregasszony, akinek nem vót senkije, vagy ha vót, akkó Amerikába szökött, mer olyat csinát, ami miatt itt börtön lett vóna, vagy meg akart gazdagonni, meg is gazdagodott biztos, csak az anyját hatta itt nyomorogni, hogy nem is tutta, hogy mi van a gyerekive, meg hogy milyenek az unokái, itt maratt egyedű, ha arrébb köllött valamit tenni az udvarba, hát úgy köllött neki embert fogni az uccán, hijába vót neki fia, mer aki Amerikába van, az má senkinek nem a fia. Gyere má be, gyerek, monta nekem az öregasszony, oszt rakjuk má arrébb a kukoricamorzsolót. Én meg bementem, oszt segítettem neki, mer én olyan vagyok, aki segít, oszt ha kaptam pár tojást, nem montam, hogy nem kő, mer köllött. De akkó, amikó a Kaliék kerűtek sorra, nem vót ilyen öregasszon, a zsidó templom meg ott vót üresen, hát odaatták, mer nem köllött senkinek. Olyan erős ház vót, monta a Mamika, nem köllött vóna hanni ebontani. Összeomlik, ha nem boncsák e, montam a Mamikának, az se jobb. Az se, monta a Mamika, meg hogy az ő háza is vajagbó van, de úgy á, mind egy szikla. Szikla, nevettem, összeomlik ez is eccer. Össze, ha nem laknak benne, de amíg én vagyok, nem fog, mer attó á egy ház, hogy laknak benne, ha nem laknak, mindegy, mibő vót. Azé tovább á, ha kőbő van. Ha nem laknak benne, mindegy, hogy meddig á, mer nincs mé áni. Há a milyenkbe lakunk, mégis ránk fog dőni, montam. Mer olyan, mindha nem lakna ott senki, monta a Mamika, csak legalább akkó dőjön össze, amikó nem vattok otthon. Vagy csak az uram, mongyuk, az mindig otthon van. Hogy nem unnya magát. Unnya az, unnya, de inkább unnya, mind-hogy dógozzon.

Ott vótunk a konyhába, oszt mindent hallottunk, amikó a néger csináta a szobába, mer meggyullatt a pálinka az apámban, nem is értettem, amikó engettik, hogy mindenki főzhet pálinkát, akkó mire gondótak, hogy eszükbe jutott-e az a sok ember, aki így végezte, hogy annak osztán nem csak egy halál lett a vége, hanem hát, hogy hazament az ember, oszt megverte a feleségit, meg falho vágta a gyereket, olyat is hallottam a tévébe, meg a Mamika is meséte, hogy tiszta állatok lettünk, hogy miket mond a tévé, hogy megöli a saját gyereket, még asszon is, hogy abba is benne van a pálinka, osztán nem is hiszi, micsinát, amikó fölébred a börtönbe, oszt kérdezi, hogy mi van az asszonnal, nem gyün-e meglátogatni? Nem emléksző, te részeg marha, mongya az ő, hogy micsinátá? Mé, micsinátam, mé vagyok megin itt, amikó má tennap kiengettek? Nem emléksző, monta az ő, hogy szét-vágtad az asszon fejit baltáva? Kiengettik a börtönbő jó magaviselet miatt, hát akko jó vót, amikó nem ivott, mer a börtönbe nem vót mit, osztán kint micsinájon, mingyá iszik, má a buszmegállóba bemegy a kocsmába, van neki píze, mer dógozott a börtönbe, oszt ez van, hogy vissza a börtönbe, az asszon meg má halott, meg a gyerekek is, mer kettő le akarta fogni a kezit, azokat is agyonverte, csak a kisgyerek úszta meg, aki alutt a kiságyba, pedig miatta vót az egész, mer a marha aszitte, hogy az nem lehet az ő gyereke, hogy megcsata az asszon, hogy összefekűtt más emberekke, mikor ő a börtönbe vót, de az a gyerek megúsza. Csak nem mesélik neki el, amikó főnyő, hogy mi történt az annyáva, csak nem, mer emlékezni nem fog, olyan kicsi vót, hogy nem véletlen gyanakodott a gyilkos ember,

hogy kitő van, oszt számógatta a hónapokat, ahogy ment haza a kocsmából, meg hogy mennyi idős a gyerek most, az asszon monta, hogy korábban gyűtt vagy később, azé született akó, amikő született, de az embertő van, mer ő mássa nem, oszt lehet, hogy mégis, de azé megőnyi, meg a gyerekeket is, pont az maradt életbe, aki nem is az övé vót. Nem is állat az ilyen, monta a Mamika, mer állat az ilyet nem csinána a kölkeive, az is olyan, hogy eteti meg megvédi. Ha a kutyátó el akarod venni, beléd harap, még akkó is, ha te vagy a gazdája. Nem is az ember vót, montam, hanem a pálinka csináta. A pálinka olyan, hogy mindent megcsiná, olyat is, ami a Bogiva történt, meg velem, hogy e köllött menni velük lopni, pedig én nem olyan vótam, az anyám se lett vóna olyan, csak a néger vót olyan, mer köllött neki a píz, hogy inni, az anyám meg fét tőle, oszt aszt csináta, amit a néger akart. De én többet olyat nem, montam is a Mamikának, hogy csak akkó, ha neki kő valami nagyon, na akkó megcsinálok, de csak miatta, de a Mamika aszt monta, hogy olyat ő nem akarna, mer olyat nem szabad, meg van neki minden, ami kő, új dolog meg nem kő arra a kis időre, ami neki maratt. Mé mongya, Mamika, mé mond ilyeneket. Mer számóni kő, és ha számósz, akkó kigyün, hogy má nincs sok idő, monta, de nem gondóta, hogy még anná is kevesebb, mind amire gondót. A Mamika olyan vót, hogy figyet mindenre, arra is, hogy mi van velem, én meg figyetem rá, ha ementem a háza előtt, mindig bementem. Jó van, Mamika, jó van? Jó vagyok, jánka, nem iszó egy kis kávé, má ittam Mamika, de azé iszok még egyet, oszt beszélgetünk, mer szerettem halgatni, amiket mond, oszt akkó a Mamika monta aszt, ami régen vót, amikő még jánka vót, hogy milyen szeginek vótak, most a cigánok gazdagabbak, mint akkó ők vótak, én meg mesétem neki, hogy hogy rabótuk ki az embereket, érdekőte a Mamikát, jobban, mind a sorozatok a tévébe, mer amit én montam, az ténleg megtörtént, nem csak ki vót taláva.

Amikő ott az Ipóná elkaptak, nagyon fétem, hogy mi lesz, sötét vót, a rendőrök világítottak, oszt a négernek se vót olyan nagy pofája, mind otthon, csak hallgatott, a bíróságon meg aszt monta, hogy nem lopott, csak ott vót, a többiek loptak, akó a bíróság úgy döntött, hogy nekem intézet, és én ott vótam két évig abba az intézetbe, mer má akkó emútam tizenkettő, nem mondom meg, mi vót ott, mer olyan, hogy nem akarok gondőnyi rá, de minden vót, ami nem köllött vóna, hogy legyen, mer jánka vót mindenki, mer ez olyan hely vót, oszt megtanítottak mindenre, amire nem köllött vóna, meg hogy hogy lehet a felügyelőkkel meg az intézet többi dógozójáva jóba lenni, mer azok osztán olyanok vótak, hogy nem a fizetésé dógoztak ott, aszt csak otthon monták, hogy ez mennyivel kényelmesebb munka, mintha a földet túrnák vagy építkezésekre járnának, és kényelmesebb is vót, meg fizetés is vót, de a legfontosabb az vót, amit a fizetés mellé kaptak, hogy mindegyik büdös vót, meg ittas is, meg kövér, de vótak nekik, akik megatták, amit akartak, a női felügyelőknek is, osztán még hogy mit kő behozni, na aszt is olyan áron tettik, hogy a végin mindent mekkaptak, még píz is.

Osztán mikő má lehetett, a Ragyásmaris kívátott, az rokon vót, meg köllött neki, hogy legyen valaki nagyobb gyerek a kicsikke, mer közbe nagyobb is lettem, a Maris gyerekei meg kicsik, oszt valakinek köllött vigyázni rájok, mer a Maris nem akart, az apjuk meg nem is nagyon vót otthon, csak este. Azé jobb vót ott, mind amikő az intézetbe vótam, mer mehettem mindenhova, meg mégiscsak rokonokka vótam, nem idegenekke. Persze a Mucur, ez vót a Maris ura, hát, azé azza vót, hogy bele köllött rúgnom, mer az is ivott, osztán összekevert mindent mindennel, vagy mindig is aszt akarta, én meg tizennégy vótam, akkó még minden fogam megvót elő, csak a hátsók nem vótak, mer erohattak, de

tuttam úgy enni, mer megtanúja az ember. Oszt a Mucurnak megteccettem, először csak olyakot csinát, amire nem lehetett azt mondani, hogy rossz, megfogta a kezemet, meg megsimogatta a hajamat, meg véletlen odadörgötte magát a testemhe, tuttam, mit akar, de má aszt is tuttam, mit kő csináni, erre jó vót az intézet, nem ijtettem meg tőle, amikő többet akart, csak gyüött, montam, ne gyüjjön, de nem tudott má megáni, vitte előre a teste, meg a pálinka, fogtam, oszt belerúgtam egy nagyot a két lába között, az meg kiabát, hogy hülye vagy jánka, hülye vagy, szétverem a fejedet, azé vettünk ide, hogy eszt csinád, ezé? Meg tudom védeni magam, mondom, mer megtanútam az intézetbe. Oszt egy darabig ezután nem mert kezdegetni, mer fét, nemcsak hogy megrúgom, hanem hogy emondom, mer aszt is megtanútam, hogy milyen jogaim vannak, oszt amikő ellenőriz a gyámügy, akkó emondok mindent a Mucurró, az meg mehet a börtönbe, mer hiába mongya, hogy nem az vót, nekem fognak hinni, nem kő még tanú se, be köllött érne neki a Marissa.

De a Maris is olyan vót, hogy nem mindig lehetett vele, oszt akkó efelejtette, hogy mi vót velem előtte, vagy hogy fé a gyámügytő. Mer Maris is ivott, mer szeretett, a gyerekek meg rám vótak hagyva, a Mucur meg gyüött haza a kocsmábó, vagy honnan, de részeg vót, a Marissal nem lehetett má megin, mer az is részeg vót, olyan részeg vót, hogy aszt se tutta, hó van, meg hogy ki az a marha, aki begyüött a házba, mer nem ismerte meg az urát. A Mucurnak meg villogott a szeme, hogy neki most ez kő, mer szetveti az ideg, ha nem tud valakive, forgatta a nyakát, oszt hát, mer más nem vót, megin odagyüött hozzám, efelejtette, hogy fé tőlem, odagyüött, hogy akko velem, mondom, megin tökön rúgom, de maga elé tette a kezit, azé vót, amire emlékezett, meg ekezdett ölegetni, na, akkó montam neki, hogy a gyerekekke én vótam egész nap, mer a Maris pálinkáé baszik a szomszédba, akkó a Mucur keze megát. Baszik, aszt kiabálta, hogy baszik, főrázta a Marist, és adott neki, a Marisbó csurgott a vér, de a marha ember csak ütötte, annyira ütötte, hogy kiment a fejbő, hogy velem mit akart. És ez hányszor vót, kiabáta, hányszor vót, osztán mikor elverte, mel-léfékütt és megcsináta, a Maris meg rítt, osztán csak szuszogott, efelejtette, hogy fáj neki, mer ez má jó vót, amit a Mucur csinát, jobb, mint amikő verve vót. A gyerekek ebbe nőttek fő, úgyhogy a kicsiny Mucurok meg Marisok pont olyanok lesznek maj, mind az apjuk meg az anyuk vót, de én, montam magamba, hogy én ezekke a cigánokka nem akarok élni, mer én nem akarok se tolvaj lenni, se egy olyan asszon, aki hát úgy él, mind a Maris, hogy átmege a szomszédba, amikő a szomszéd ember felesége emegy a bódba, oszt egy üveg pálinkáé szétrakja a lábát, az az ember meg ráugrik, oszt csinája, akkor nem mongya, hogy büdös cigán, most nem mongya, csak amikő a Maris kéri a pálinkát, akkó azé aszon-gya, hogy nem elig, hogy megbasztalak, büdös cigán, nem, mongya a Maris, a pálinkájé csinátam, megállapottunk, kinek kőne a maga lötyyett fasza. Felejcsed e a pálinkát, monta az ember. Ha nem ad, többet nem csináhattya, meg az asszonnyal se lesz többet semmi, mer emondom neki, megvárom itt, meg magára varrom valamejik gyereket is, a Józsikát, az ugyis olyan fehér bőrű, hogy magátó van. Nem csinász ilyet, mer akkor agyonverlek. Az má késő lesz, monta a Maris, mer a felesége akko má mindent tunni fog, röhögött. Oszt a szomszéd má nagyon ideges vót, mer arra gondót, hogy ez megtörténik, meg fét, hogy mingyá hazagyün a felesége, úgyhogy végü kiöntötte a pálinkát a Marisnak, takaroggy, te ragyás, és kilökte az utcaajtón, a Maris ott el is esett, de mindig elesett, tele vót főtál a combja.

Nem olyan az az ember, főnevet két gyereket, monta a Mamika, mer ő mindenkirő aszt gondója, hogy nem olyan, hanem jobb, pedig olyan, montam, meg hogy én is kerütem nála rossz helyzetbe, mikor átmentem, hogy kőne egy pár tojás, milyen tojás, mongya az

az ember. Hogyhogy milyen tojás, mer nem gondótam arra, amire ő gondót, de mingyá mongya is, hogy milyen, mer ha nekem olyan is jó, akkó nem köll a feleségit megvárni, mer ő is oda tuggya anni. Vén marha, montam neki, hogy mit akar tőlem, nem lássa, hogy hány éves vagyok, az cigánná má jó, mondja, meg kapdosott utánam, nem figyetem rá, hogy mit mond még, hogy mit ad érte, ha csinájuk, hazamentem, mer fétem tőle, aszt meg nem akartam, hogy belerúgok, mer a rendőrök is aszt gondóják, mind a Mamika, hogy ez egy rendes ember, én meg csak egy cigán vagyok. A Mamika nem is gondója, mennyi rossz van a parasztokba, csak nem mongyák e, mer cigánnal akarja csináni, az meg olyan, hogy nem számít, ha meg a cigán emongya, aszongyák, hogy csak hazudik, a cigán, ha nem lop, hazudik, pedig igazat mondok.

JÁNOKI-KIS VIKTÓRIA

KRISTÁLY

– Ez undorító, nem csinálom tovább – jelentette ki a lány.

– Én sem. Hányok tőle – tette hozzá a testvére.

– Mondtam, hogy az ízületnél vágjátok – bosszankodott az anyjuk. Maga elé húzta a tyúkot, lenyeste a lábait. – Hogy akartok férjhez menni, ha még ez sem megy?

– Sehogy – felelték az ikrek, és átvonultak a nappaliba.

Az asszony elgondolkodva nézett utánuk. Még mindig rá tudott csodálkozni, milyen fehérek, milyen szőkék, milyen kék szeműek. Mintha nem is az ő testéből bújtak volna elő tizenöt évvel ezelőtt.

Eszébe jutott a romatelepe, ahol felnőtt. A poros arcú, kócos gyerekek, akikkel együtt csavargott a szeméthalmok között. Vajon mit szólnának a rokonai, ha egy nap beállítana hozzájuk a családjával? Maxim még hagyján, de erről a két kis hattyúról biztos nem hinnék el, hogy Báder Lola lányai. Már ha élnek még arra egyáltalán rokonai, hiszen úgy hallotta, nemrég szétrobbantották az egész utcát. Azt is csak hírből tudta, hogy a testvérei elköltöztek. Nem beszélt velük a temetés óta. Anyja akkor elég egyértelműen tudtára adta, hogy örökre pusztuljon a szeme elől, *apagyilkos, gádzsószipó, züllött rakli*.

Visszafordult a konyhapulthoz, megmosta a húst, felrakta főni az ebédet. Fehér abroszt terített az asztalra, középre kitétte a virágokkal teli kristályvázát. Míves csiszolású, robusztus darab volt. Aznap vette, mikor megtudta, hogy fiút vár. Szerette nézegetni, mert arra emlékeztette, milyen boldogok voltak akkoriban Andrással.

Melege volt, bukóra nyitotta a konyhaablakot. Elővette a tányérokot, evőeszközöket, de amint meghallotta a kertkapu nyikorgását, összerezsent. Megigazította a kontyát, bekiáltott a nappaliba.

– Megjött apátok!

A férfi még át sem lépte a küszöböt, lányai a nyakában csüngtek.

– Kit műtöttél éjjel?

- Volt motoros baleset?
- Az a legdurvább, ugye?
- Nyugi, drágáim, csak egy öregasszonyt kellett összecsavaroznom. Anyátok?
- A konyhában – felelték az ikrek, és visszasiettek a tévé elé.
András ledobta a zakóját, Lola mögé lépett, a nyakához hajolt.
- Mit főzöl?
- Piaszagod van.
- Egész éjjel ügyeltem.
- Megint bent ittál? – fordult meg az asszony.
A férj elhúzódott, átment a nappaliba. Leült a lányai közé, átölelte őket.
- Mit néztek?
- Csak kapcsolgatunk. Apa, elviszel minket Pestre? Kellene egy új gönc a karácsonyi bulira.
- Nekem is.
- Jó, de muszáj előtte aludnom egy órát, különben szétrobban a fejem.
- Ha most elalszol, semmi nem lesz az egészszööl.
- Miért nem kéritek meg a bátyátokat?
- Mert utál minket.
- Tényleg, hol van Maxim?
- Fent – felelte Lola. – Szombat van, édesem, hadd aludja ki magát.
- Legalább köszönni lejöhetne – felelte a férfi. Felállt a kanapéröl, odalépett a bárpulthoz, töltött magának egy konyakot.
- Máris felébresztem – mondta halkán az asszony, és elindult az emeletre.

Pár perc múlva nyurga, görnyedt hátú fiú lépdelt le a nyikorgó falépcsőön. Úgy vonszolta magát, mint akinek minden csontja fáj. Zsíros, fekete haja arcába lógott, kiszáradt ajkai tele voltak sebbel. Bevászorgott a nappaliba, leült, a padlót bámulta.

- Fiam, egy roncs vagy – közölte az apja.
- Kérsz egy pohár vizet? – kérdezte az anyja.
Maxim nem válaszolt, ingujjával megtörölte az orrát.
- Fúj – fintorogtak a lányok.
A fiú felnevetett.
- Mit röhögsz? – mordult rá a férfi.
- Tessék?
- Azt kérdeztem, mit röhögsz? Süket vagy?
- Én nem röhögtem, csak köhögtem. Illetve lötyögtem – mondta Maxim. Ismét vihogott, ezúttal egészen vékony, magas hangon.
- Lola, látod ezt!? Szórakozik velem.
- Nyugodj meg, drágám! Neked pedig hozok egy pohár vizet, kisfiam. Kérlek, szedd össze magad.
- Maxim inni próbált, de ahogy a víz az ajkához ért, öklendezni kezdett.
- Ideje, hogy egy kicsit elbeszélgessek veled – lépett hozzá az apja. – Állj fel! Hallod? Állj fel, és nézz rám!

Maxim feltápáskodott, megállt az apja előtt. Ugyanolyan magasak voltak, de minden másban különböztek. Se a testalkatuk, se az arcvonásaik, de még a bőrszínük sem hasonlított. Úgy álltak egymással szemben, mint valami genetikai tréfa, amit egyikük sem értett.

– Én tizenhét évesen minden délután a felvételre készültem, te meg csak alszol, vagy hallgatod a szellemi fogyatékos zenédet. Most megint mit röhögsz? Áruld már el végre, mi olyan vicces, te seggfej!

– Seggfej, vegyszer, egyszer, kétszer, sztondul a, sztondul a B-terv.

– Esküszöm, megütlek – ragadta karon az apja.

– Összetöröd a csontomat, te barom! – rántotta el magát a fiú, de arcán pofon csattant. Megtántorodott, elesett, szájából ömleni kezdett a vér.

– Hozzá ne merj nyúlni! – sikított az asszony.

Maxim felkönyökölt, letörölte az állát.

– *Elentego gádzsó* – sziszegte. Oldalra köpött, felállt, és kiszaladt a házból.

A veszekedés utáni csend tompa fájdalomként nehezedett Lolára. Nézte a vaskos, tömör faajtót, ami mögött a fia eltűnt. Megigazította a kontyát, visszabicegett a konyhába.

– Nehéz éjjel volt, drágám – szólalt meg a férfi.

A nő megrázta a fejét. Elmosta a húsvágó késeket, kisebbre vette a lángot a káposzta alatt. Visszament az előszobába, felvette a kabátját.

– Déltre kész az ebéd – mondta. – Ne várjatok meg, kimegyek a temetőbe.

– Tudod, mennyire szeretem.

– Ha csak így tudod, inkább ne tedd!

– Nem nézhetem ölbe tett kézzel ezt a züllést.

– Mert te aztán különb vagy – felelte a nő. Kinyitotta az ajtót.

– Jól van, menj csak ki a temetőbe! Ne velem beszélj, hanem a halott apáddal!

Lola sietve lépdelt a buszmegálló felé. Jobb combja sajgott, szinte egyenként érezte a csavarokat, amiket András – akkor neki még dr. Beleznay – húsz évvel ezelőtt belefűrt a medencéjébe. Szinte gyerek volt még, tizenhat éves, és a férfi lenyűgözte. Csak akkor volt boldog, ha a közelében lehetett.

Piros szoknyájára fekete pöttyöket csapott az érkező busz. Felszállt, leült az ablak mellé, homlokát az üvegnek támasztotta. A híd alatt sötéten robajlott a folyó, erős szél rángatta a partot szegélyező fák koronáit. Alig volt pár ember a megállóknban, a város utcái kongtak az ürességtől.

Elsőként szállt le a végállomáson. Bement a vasútra, vett sört meg cigarettát, majd visszasietett a főbejárat elé. Várta a csatlakozást. A közelben ácsorgó taxisok cigarettafüstje megcsapta az orrát. Kilenc éve nem gyújtott rá, pedig fiatalabb korában láncdohányos volt. András kedvéért szokott le, de most erős vágyat érzett arra, hogy elszívjon egy szálat az apjának vásárolt pakkból. Benyúlt a táskájába, de meglátta a buszt. Keresztet vetett, elindult a megállóba.

Hátul, a templom oldalánál ment be a temetőbe. Apja sírja az emlékmű szomszédságában állt. Fekete márványból készíttette, hullámos fejkövel, mives mécsstartókkal és kőpaddal a rokonoknak, akik majd jönnek meglátogatni a halottat, elbeszélgetni vele. Persze csak ő jött, más nem mert, még az anyja meg a testvérei sem. Minden családtag félt, mert Báder Lajos szúrta le a vajda fiát, Lola első férjét, aki félholtra rugdosta a fiatalasszonyt, amikor el akart szökni tőle. És bár az öreg Báder is belehalt az utcai késelésbe, minden rokona rettegett a bosszútól. Lolának háromszor is újra kellett csináltatnia a sírt a rongálások miatt. De nem érdekelte. Nem félt. Kijárt, vitte a virágot, vitte a cigit, vitte a sört imádott apjának.

Leült a padra, felbontotta a dobozt, az első kortyot kilötytyintette a földre. A habok siste-
regve tűntek el a fekete agyagrögök között.

– Egészségedre! – mondta, és ivott. A szénsavas, vibráló íz bevonta szájpadrását, megnyugodott. – Ha tizedannyira érdekelné, mint a munkája vagy a pia, már rendben lennénk – folytatta halkán. – Bezzeg a lányoknak egy tüsszentésért is tapsol. Valami nem stimmel. Valamit nagyon elrontok, apa.

Megint öntött a földre, a maradékot kiitta. Maximra gondolt. Nem értette, miért vált olyan megközelíthetetlené az utóbbi időben. Nem is emlékezett rá, mikor beszélgetett vele utoljára.

Balról hangokat hallott. A temető főbejárata felől öt férfi közeledett. Középen egy kövér, aranyláncos roma, tőle jobbra és balra bőrkabátos, kemény arcú fiatalok. Egyenesen felé tartottak.

– *Romnya!* Te vagy a Báder Lola? – szólt a kövér.

– Mit akarnak tőlem? – állt fel az asszony.

– Na, megvan a Beleznay gyerek *daja* – vigyorodott el a férfi.

– Semmi köze hozzá, kinek az anyja vagyok – felelte Lola, de torka elszorult.

– Már hogyan lenne. A faszszopó fiacskád zsályával seftel az utcánkban.

– Tessék?

– Ne játszd az agyadat. Attól, hogy felcsinált egy *gádzsó*, még nem vagy úrinő. Fogjad rövidebb pórázra a *shavódat*, különben a pofáján húzzuk ki a belét. Érthető?

Az asszony tétován nézett egyik férfiról a másikra, majd lassan bólintott.

– Téged is csak az apádra való tekintettel nem rángatlak meg. Egyszer segített a *familijánknak*. De ha ez a Beleznay gyerek lecsapolja előlem a *lővét*, kitépem a szívét. *Phurde!* – mondta a kövér, és a földre köpött. Vállrándítással jelezte a többieknek, hogy végeztek.

Lola visszaült a padra, kezét combjára tette. Mindkét lába remegett.

Fázok. Legalább a kabátomat felvehettem volna, mielőtt becsapom azt a kibaszott ajtót. A nadrágzsebembe nyúlok, de csak egy taknyos zsebkendőt találok. A cucc fenn maradt a szobámban, a pénzzel meg a telefonommal együtt. Remek.

Megkerülöm a házat, kinyitom a fészter ajtaját, előhúzó a létrát, nekitámasztom a falnak. Felmászok, az ablakom nyitva van, ezt sosem felejttem el, a menekülőutat kérjük, hagyják szabadon. Bemászok a szobámba, arcon csap a reggeli cigim szaga. Kemény cucc volt, egy perc alatt ledarálta a másnapot, csak túl korán törtek rám. Ez az önimádó balfasz mindig megérzi, mikor kell előrángatnia. A számhoz nyúlok, még mindig szivárogo belőle a vér. Zsebre vágom a mobilom a pénztárcát, keresem a maradék anyagot, egy postai csomagban kell lennie. Nyitom a varázsdobozt, már csak három tasak van a húszból, vissza kellene vennem egy kicsit, mert szétmállik az agyam, ha így folytatom.

Hangokat hallok a folyosóról. Elteszem a pakkokat, bezárom a dobozt, visszarakom a szekrénybe. Felkapom a kapucnis pulcsimat, átlépek a párkányon, a létra fokai megnyikorodulnak alattam. Elfutok a fészter mögött, átmászok a drótkerítésen. Csúszik a fű, térdre esem a töltésen. Éppen jókor, anyám tíz méterrel előttem sétál el a járdán. Lapulok, figyelem. Sántít, feldúlt, neki is agyára megy már az öreg. Esik. Na ez még kellett. Guggolva indulok el a másik irányba, kivárom a kishíd alatt, míg anya eltűnik a busszal.

Tisztul a fejem, a másnap csak gyomortájon ingerel, a reggeli herbált végképp lenullázta a pofon meg a zizegő eső. Felhívom Dimenziót. Ma este tropára szét akarom csapni magam, a zsályá nem lesz elég. Rodkóék amúgy is egy perc alatt szét fogják kapkodni. Hülye lennék három csomaggal kimenni a telepre, kell katica is. Szombat van, este csordultig lesz a klub csajokkal, ha viszek nekik bogyót, kedvemre válogathatok.

Foglalt. Dimenzió mindig foglalt, a város kedvenc dílere. Minden árut előtesztel, és a próbatrippeket felynyomja a blogjára. Lehet valami kikezdzhetetlen kapcsolata a zsarukkal, de hiába faggatom, nem árulja el. Végre kicsöng. Itt Dimenzió, mondja. Recseg a hangja. Vagy most ébredt, vagy már picca készen van. Csá, haver, össze tudunk futni? Mi kéne? Harminc kockacukor, kettesével zacsziva. Negyedóra múlva a szobor mögött. Jó, ott leszek.

Nem szállok fel a buszra, nehogy összefussak anyámmal. Rossz döntés volt, pár perc alatt bőrig ázom. A kapucnis pulóverem frottírtörölközőként szívja magába a vizet, tocsog a hajam. A hídon már futok, a bakancsom talpa alatt sercenne csattannak szét a tócsák. Vizes az arcom, a pólóm, a mellkasom, csak az alsógyatyámat érzem száraznak.

Az eső határozottan kiemeli a szobor mögötti hűgyszagot. Várok. Eltelik öt perc, tíz, eláll az eső, kezdem felcseszni az agyam. Hívom Dimenziót, de kinyom. Végre meglátom a járdán, integetve szalad felém. A tenyerembe csap, vállon vereget. Nem sokat beszélünk, de minden érintésnél átadunk valamit egymásnak. Előbb ő csúsztat a markomba egy lefóliázott csomagot, aztán én adok neki a pulcsiujjam alól egy összezsavart pénzköteget. Futólag pillantunk a kapott holmikra, elég rég ismerjük egymást, nem volt még precedens komolyabb átbaszásra. Érdekünk a jó viszony, Dimenzió a fő forrás, én mostanában kezdtem teríteni a cuccot. Megint viszel ki a telepre? Mi közöd hozzá? Csak óvatosan, Cirkusz Maximusz, az ott kemény terep, mondja, aztán hátat fordít, és eltűnik a fölső part menti mezsgyén.

Hiába süt ki a nap, a szél jégpáncéllá merevíti rajtam a ruhákat. Kocogva futok a főtérig. Más dílerekkel ellentétben, akiknek latyakosra izzad a pöcsük, mire egy nagyobb pakkal átsétálnak á-ból b-be, én kifejezetten élvezem, mikor úton vagyok a cuccal. Felpörget. Van, akit a vadvízi evezés, van, akit harminc pentakristály-tabletta a bakancsszárban.

Szinte várom, hogy elsétáljon mellettem egy rendőr, és az arcába röhögjek. A legtöbb ismeri az öregemet. Ha baleset vagy erőszak történik a városban, a szerencsétlenül járt fazon biztosan apám keze alatt köt ki. Hiába tudja mindenki, mekkora alkesz, elnézik neki. Bebaszva is jobban műt, mint bárki más. Imádják, mint valami import görög istent. Feltételezni sem mernék, hogy a fiacskája ki van bélelve anyaggal.

Legalább fél órát baktatok a külváros felé, de egyetlen rendőrrel sem találkozom. Elindulok a telep irányába. Beteszem a fülhallgatót, Boris Brejcha kell ma, a reggeli pofon után. A The Mad Doctor éppen jó lesz. Lépteim hamar ráállnak a minimál zene ritmusára. Ha tempósan megyek, a mix végére befutok a célba. Körülöttem egyre nyomasztóbb pusztulat nehezedik a házakra, gyűlnek a kóbor kutyák. A roncstelepnél jobbra fordulok, innen már csak egy sarok. Olajfoltos pocsolóák közt szalalozva jutok el a beszögellésig.

Rodkók a sarok utáni második épületben laknak. Libafosszínú, palatetős vályogház, egyik ablakában sincs üveg. Épp odaérek, mikor Fecska néni kilép az ajtón. Vaskos combjain pattanásig feszül a rózsaszínű melegítőalsó, mellei pufimellénybe vannak passzírozva. Maximilián, kiált rám széttárt karral. Megölelem. Tolulnak kifelé a többiek. Rodkó húszéves, csontsovány, herbálfüggő. Tupka talán tizenhat, ad magára, piros inget hord, és sötétkék farmergatyát. Mercédész tizenhét, egyidős velem, terhes valakitől. A három kicsi kiabálva követi a nagyokat. Hat gyerek, egy anya, zéró apa.

Betessékelnek, körbevesznek, fogdosnak, nevetgélnek, szinte összevesznek rajtam. *Kucs Maximilián*, mondja Fecska néni, hogy van az én Lolácska *prálom*, és belekezd a szokásos litániába, hogy milyen jó lenne újra látni anyámat, de nem forgathatja fel a húga életét, így is mekkora baj lenne abból, ha a doktor úr megtudná, a fia kijár ide a senki földjére. Sajnál-

kozva bólogatok. Ismét annyiban maradunk, hogy jobb, ha senki sem tud a látogatásaimról.

Rodkó félrevon a konyhának becézett, ablaktalan előszobába. Kidülledt szemmel kérdi, hoztam-e anyagot. Bólintok. Rágyújtok, kivesz egyet ő is a dobozból. Megveregeti a vállam, azt mondja, jó tesó vagy, haver, *csacso prál*, bárcsak lenne lóvém, az istenit neki, még szerencse, hogy ugyanaz a *rat* csorog az ereinkben. Nincs fontosabb a *familijánál*, hogy rohadjon meg a *dadom*, baszik ránk, magyar nőt kúrogat Pesten. Na, mi lesz, beveretjük a cuccot?

Visszamegyünk a szobába. A sarokban álló kis kályhában sercegve ég a tűz, kémény nincs, bent gomolyog a füst. Elhajtom az ablak előtt csüngő szőnyeget, hátha jön be valami oxigén. Leülök egy kanapéhoz hasonló bútordarabra, Mercédesz és a három kicsi mellé. Fecska néni a háromlábú hokedlin egyensúlyozik, Tupka az emeletes ágy tetején szívja a cigimet. Mind engem néznek, meg vannak tőlem babonázva. Nem értik, miért jövök el hozzájuk, hozok nekik cigit, cuccot, kaját, néha pénzt. Mosolyognak, látom, hogy kedvesek akarnak lenni, de mindegyik fejében az jár, mit tudnak rólam legombolni.

Mercédesz, vidd ki a *khurdókat*, szól Rodkó a hűgának. Viszi a faszom, nem látod, hogy vendégünk van, beszélgetni akarok vele, feleli a lány. Rám mosolyog. Vidd ki őket, ha mondom, *kernyol dzsivipen*, üvölti Rodkó, mire Mercédesz szitkozódva feláll, és kivezeti a három gyereket. Hallom, ahogy az udvaron egymásnak koppannak a műanyag flakonok. Talán focizni kezdtek.

Fecska néninek nem kell külön elmagyarázni, miért akarunk egymás közt lenni, szó nélkül kimegy a szobából. Előhúszom a tasakokat. Rodkó remeg, szorosan mellém ül, Tupka leugrik az emeletes ágyról, elének guggol. Mindhárman a cucc fölé hajolunk. A kis műanyag zacskókról vigyorgó Joker-fejek néznek vissza ránk. Nyugi, mondom, én bontom, ez bivalyerős cucc, nyolcezer egy tasak, speckó helyről rendeltem.

Nebassz, kiáltanak fel egyszerre, Tupka nyújtja a fapipát. Kinyitom az egyik tasakot, csípős mentolszaga van. Megtömöm a pipát, kattán az öngyújtó, sísteregve fellobbannak a szárított növénydarabok. Benn tartom a füstöt, karikát fújok, megint szívok. Tűk állnak a koponyacsontomba, rögtön lezsibbad a lábam. Négykézláb viszem el a pipát Rodkóig. Leül, hátát a falnak támasztja, szája sarka megremeg. Három körrel betoljuk az egész csomagot. Senki nem mozdul. Én is a padlón fekszem.

Az ablak előtt lógó szőnyeg peremein fényes csíkok villódnak. Becsukom a szemem. Mikor újra kinyitom, már csak a csíkokat látom. Rájövök, hogy több oxigénre van szükségem. Fel akarok állni, levenni a szőnyeget, de nem érzem a lábaimat. Nyelem a füstöt, próbálok megnyugodni.

A kályhából kiszálló szikrák úgy keringenek körülöttem, mint egy csapat szentjánosbogár. A forgatag közepén megjelenik Rodkó csontos, szürke arca. Szája ki van rúszozva, mint egy gonosz bohócnak. Nagyon elégedett magával, ujjongva kiabálja, hogy Jokert húztunk, apám, Jokert!

Tupka rátámaszkodik a térdére, öklendezik. Hányása örvénylő tölcser a szoba közepén. Szólok neki, álljon hátrébb, nehogy beleessen. Azt mondja, nagyon fél, meg fog halni. Mellém ül, átölelem, ritka bűdös, de ez lényegtelen, mert a fizikai valóság most olyan mesze került az elmétől, hogy talán sosem fog újra egybeérni a kettő. Nyugtatom, hogy ez csak egy utazás, amire együtt váltottunk jegyet. Mégis reszket. Azt hajtogatja, olyan helyre érkezett, ahonnan nincs visszaút.

Szaggató fejfájásra ébredek. Ez kemény tripre sikerült, nem voltam rá felkészülve. Rohadt herbál, minden tasak másképp üt. Tupka csukott szemmel fekszik a szoba sarkában, de a mellkasa mozog. Rodkó a Marbimat szívja. Végre magadhoz tértél, *csacso prál*, vigyorog.

Eszméletlen rondák a fogai. Felálllok, behozom a vizes kancsót, lemosom Tupka arcát. Felébred, cigit kér. Alkonyodik.

Fél óra alatt összekaparjuk magunkat, elindulunk a városba.

Csucusu házibulijában kezdünk. Becsöngetek, a házigazda bevezet minket, vegyülünk. Egy babaarcú lánnyal beszélgetek. Emós figura, füstös fekete szem, lila száj, áramütéssel kezelt haj. Jól áll neki, egyszer mintha már tetszett volna nekem. A gyanúm beigazolódik, mert a harmadik mondatnál lemaximoz. Nekem persze fogalmam sincs, hogy őt hogy hívják, de higgadtan kezelem a szitut. Míg csevegünk, pásztázom a terepet. Nagyjából harmincan vagyunk, a fele potenciális bevő.

Rodkó és Tupka közrefog, kezükben pezsgő, nekem is odanyújtanak egyet. Felhajtom, a vége az orromon jön ki. Elvonulunk a mosdóba, Rodkó egy egész katicát kér, a másikat Tupkával befelezem. Lóvéről szó sincs, de nem akadok fenn rajta. Tudom, hogy kihasználnak, de legalább őszintén.

Visszamegyek a konyhába, a lányt keresem. Egy karéj lila hajú punk veszi körül, befurakodok közéjük. Amerikáról magyarázok, tavaly kint voltam faterommal, míg ő konferenciázott, Philadelphia utcáit jártam. Úgy imbolyogtam a felhőkarcolók között, mint részeg matróz a fedélzeten. Liberty Place, Comcast Center és a többi. Muszáj beszélnem. Remeg az állkapcsom, csikorgatom a fogaimat. Szar szakasz. Jobb lesz, ha kimegyek a mosdóba.

Belenézek a tükörbe, megrándulnak a nyakizmaid. Szédítő sebességgel gombolom ki az övemet, percekig ürítek. Kézmosásnál beüt a cucc. Mindig a mosdóban kezd hatni. Állok, és élvezem, ahogy hülye mozdulatokat teszek a kezemmel, lábammal. Szinte ki tudnám tapintani, hol áramlik bennem a szer. Pár hónapja oltogat a kristály, eléggé rajta maradtam. Amikor lüktet a zene és pörget a cucc, annál jobb dolog nem történhet velem.

Megkeresem a srákokat, ölelgetjük egymást, boldogok vagyunk, muszáj néhány kedves szót szólnom mindenkéhez. Egyesével odamegyek a punkokhoz, meglapogatom a vállukat. Az emós lány édesen mosolyog, alakulnak a fények, király a zene. Valaki eldönti, hogy induljunk táncolni.

Óriási euforikus amőbaként folyunk ki az utcára. Jó lesz, jó lesz, biztatjuk egymást, nyomulunk a főtér felé. A hely előtt sor kígyózik. Kézen fogom a lányt, gyere, mondom neki, ismerem a kidobót.

Bent tömeg van, a zene nagyon zsír, de kell még egy fél kristály. Bemegyünk a férfivécébe, magunkra zárjuk a fülkét, előveszem a cuccot, megkérdezem tőle, kér-e egy felet. Tétovázik, azt mondja, inkább negyed. Nincs olyan, hogy negyed. Kettétöröm a bogyót. Nem kell szarakodni a nyelv alá tevéssel, csak vedd be, szopogasd kicsit, aztán rágd szét, vagy nyeld le egészenben. Ez az, nagyon király, imádlak, húzzunk táncolni.

Úgy szorítjuk egymás kezét, mintha össze lennének ragadva. Lépek a tömegben, a súlypontom megszűnik, oldalra dőlök, de egy idegen test visszaállít a pályámra. Fenséges a koordináció ebben a világban, nem tudok vele betelni. Az időérzet végtelenül gazdag, most eltelik egy év. Torzítva hallok a hangokat, mint egy lassított felvételen. Körülöttem minden vibrál és formálódik. Ha kicsit megrázom a fejem, visszaáll a normál kép, de aztán kezdődik előlről a metamorfózis.

Megtaláljuk a fiúkat, együtt szeletelünk, rángatóznak a lábaim, emócsi magasba emelt karokkal ugrál, hozzá kell érnem, együtt mozgunk, ez maga a paradicsom.

Nyomást érzek a tarkómon, mintha valaki nézne.

Megfordulok, ott áll apám a tömeg közepén. Szemei, mint két reflektor, rám szegeződnek. Elindulok felé, de eltűnik. Kissé befeszülök, de táncolok tovább. Megint meglátom

a világító szempárt, most egy aranyfukszos csávó arcából világít rám. Nyugtatom magam, ez csak halu, kellemetlen melléktermék, együtt jár a földi mennyországgal. Elmegyek brunyálni. Alig látom a végcésészét, de azért feltűnik, hogy vért pisilek.

Megengedem a csapot, bevezetem az arcomat, nyakamat, hajamat. Iszom pár kortyot, indulnék ki, de a nyakláncos pasas ott terem előttem. Már nem világít a szeme. Hol hagyta a kuzinajaidat, kérdezi. Mit akarsz tőlem, lépek hátra. Csak tudni szeretném, hogy szolgál az egészséged, Cirkusz Maximusz. Kopj le, öreg, felelem. Kitérek az útjából, de oldalról meglök, a falhoz szorít, arcomon érzem a leheletét. Most szépen ideadsz mindent, *gogyávér shavo*, és nem seftelsz többet az én utcámban, különben kitépem a lelkedet, mondja. Vastag, fekete ujjával rábök a mellkasomra. Kurvára ver a szívem, ha nem tűnök el innen, kiugrik a helyéről.

Megfejelem a manust, hülyén néz rám, mint aki meglepődött. Elszisszanok mellette, kitörök a végéből, átverekedem magam a tánctéren, kiesek az utcára. Térdeim a járdának koppannak. Felpattanok, futok a folyó felé. Torkomban dübörög a szívverésem, gepárdlábaim vannak, nem érik a földet.

Fölszaladok a hídra, át a túlsó partra. Visszanézek, valaki jön utánam. Rohanok tovább a töltésen, lüktet a halántékom, haza akarok érni, otthon akarok lenni, bent a szobámban, az ágyamban, a paplan alatt. Azt akarom, hogy anya idegesítő kérdéseket tegyen fel, és apa üvöltjön velem. Hiányzik a hangjuk. Félek.

Arcomba csapódik egy fűcsomó. Fényes, lila köröket látok. Nincs levegő, de most megint van, óriásit dobban a szívem. A jobb kezem mintha megfagyott volna, csak a másikat tudom felemelni. Csuromvíz a homlokom. Távolodok önmagamtól, fentről látom a testemet. Görcsbe rándul, kienged, görcsbe rándul, kienged. Eszembe jut a lány neve, Nadinka. Még el is mondta, hogy azt jelenti, reménység. És ahogy erre rájövök, elsötétül minden.

– Ébresztő, fiatalember! – kiáltotta a mentőorvos, és letérdelt a fiú fejéhez. Kinyitotta a száját, belenyomta a motoros szívót, kitararította a hányadékot. – Lélegzik – mondta a mentőápolónak, majd megrázogatta a fiú vállát, megnyomta mindkét szemöldökét. – Nem nyitja a szemeit. Verbális kommunikációra képtelen. Motoros válasz nincs.

– A haverja felszívódott. Telefonon azt mondta, kristályoztak.

– Forró tapintású bőr, alkoholszagú lehelet, óriási pupillák. CGS 3, mélyen eszméletlen, intubáció indikált – hadarta az orvos, kezei közt tartva a fiú állkapcsát.

– Két perce van a kórház, vigyük el!

– Nem merem megkockáztatni. Nazofaringeális tubusokat. Oxigénmaszkozot. Biztosítom a vénát. Jöhet a monitor.

– Működik.

– Kezdheted a terítést.

A mentőápoló kinyitotta a táskát, előkészítette az eszközöket. Megtöltött két fecskendőt, elkezdte a csekklistát. Ő kérdezett, az orvos válaszolt, egymás után, újra és újra. Gyorsan, rutinosan hajtották végre a műveleteket.

– Megvan. Készítsd a transzportra – mondta az orvos.

– Sztétcsapta magát rendesen ez a barom – ingatta meg fejét az ápoló. – Értesítsük a rendőrséget?

– Hagyjad! Ismerem, a Beleznay fia.

– Nem mondod?

– Vigyázz a nyakára! És csomagold már, rohadt hideg van.

Mire hazaért a temetőből, üres volt a ház. A húsos káposztának csak a fele volt meg, vissza se tették rá a fedőt. Leült az asztalhoz, de nem evett. Állandóan a kövér férfi hangját hallotta a fejében.

Felállt, nekitámaszkodott a pultnak, jobb lábát megemelte, így kevésbé fáj. Kinyitotta a konyhaablakot. A szél éppúgy tépdeste a fűzfák ágait, mint reggel. Napok óta nem járt a hátsó kertben. Fel kellene szedni a diót, összegyűjteni a letört ágakat, elgereblyézni a vakondtúrásokat. Ha ő nem csinálja meg, senki. András inkább megműt laporoszkóppal tíz vakbelest, mint hogy hozzáérjen egy gereblyéhez. A lányok lusták, finnyásak, be nem koszolnák kerti munkával a francia manikűrjüket. Maxim meg alig van otthon. Ha mégis, csak gubbaszt a szobájában. Legfeljebb enivalóval lehet kicsalogatni, de amint megeszi, újra eltűnik.

Erőt vett magán, kibicegett az előszobába. Leakasztotta a kardigánját, véletlenül lesodorta Maxim bőrdzsekijét is. A kabát belső zsebéből fényes kis tasak csúszott a padlóra. Lehajolt érte, felvette. Visszataszító bohócej vigyorgott rajta, úgy festett, mint egy gumicukros csomag. Amint letépte a tetejét, émelyítő vegyszerszag csapta meg az orrát. Szürkészöld törmelék volt a zacskóban. Tenyerébe szórt egy keveset, fűnek tűnt. Lánykorában szívott utoljára marihuánás cigarettát, de annak nem ilyen volt a színe és a szaga sem. Bár megfogadta, hogy sosem fog turkálni a gyerekek cuccai közt, most mégis azzal az eltökélt szándékkal indult fel az emeletre, hogy a legapróbb részletekig átkutatja a fia szobáját.

Benyitott. A hangfal tetején színig álltak a csikkek egy óriási hamutálban, a szétdobált ruhák ontották magukból az izzadságszagot. Ételmaradékoktól büzlő tányérok, szétdobált kólásüvegek heverték mindenütt, de ebben nem volt semmi különleges. Vasárnaponként, mikor bemehetett elvégezni a takarítást, általában hasonló látvánnyal találkozott. Most mégsem kapkodta fel a gyűrt ruhákat, nem pakolta össze a mosatlant, nem szedte össze a szemetet, csak figyelt. Tudni akarta, mit rejt a káosz, mit titkol előle a gyerek.

Az ágy felett lévő óriásposztert például még sosem nézte meg rendesen. A kép közepén egy sárga pólós férfi állt, magasba emelt karokkal. Fején ijesztő, ördögszerű álarc, mögötte önkívületben táncoló lányok. A kép alján cirádás felirat: Boris Brejcha, High-Tech Minimal. Talán ez lehet az a furcsán ciripelő zene, ami esténként kihallatszík a folyosóra, gondolta.

Tekintete a szemeteskukára esett. Letérdelt mellé, kipakolta. Legalább tíz széttépett cigisdobozt talált. Mindegyikből ugyanaz a két kis papírdarab hiányzott, a felnyitható tető két oldalán. Előkerült még nyolc félbehajtott A4-es lap is, mindnek koszos, barnásszürke volt a belseje.

A könyvespolcon meglátott egy lelakatolt fémdobozt. A kulcsra hamar rálelt az asztali ceruzatartóban. Kinyitotta a ládikót, egy halom nagy méretű boríték feküdt benne. Kivette őket, mind ajánlottan, elsőbbségivel érkezett a fia nevére, de üresek voltak. Alattuk talált egy különálló rekeszt. Felhajtotta. Papírcsíkkal átkötött húszezresek sorakoztak benne, szorosán egymás mellé illesztve. Visszacskuta a rekeszt, rádobálta a borítékokat, lecsapta a doboz tetejét.

Leült a fiú asztalához, mély levegőt vett. Nézte a rojtos szélű füzeteket, rágott végű, tompa ceruzákat, olvashatatlan jegyzeteket. Rendetlenség mindenütt: az ágyon, az asztalon, a polcokon. Csak a húszezres kötegek álltak egymás mellett precíz, katonás rendben.

A tanárai azt mondják róla, okos fiú, de nincs jelen. Hiába ül az órán, nem lehet hozzáférni. Bármiből jó lehetne, de nem érdekli semmi. Pedig mi mindent megpróbált már, hogy felrázza! Elvitte művészeti órákra, sportfoglalkozásokra, még pszichológushoz is. Nem hatott rá egyik sem. Egyetlen dolog tudta időnként kikökkenteni a magára erőltetett nihilből, ha

András elvitte vadászni. Bár ez évente legfeljebb háromszor-négyszer történt meg, utána napokig vidáman járt-kelt a házban, mintha nem is ugyanaz a gyerek lenne. Aztán persze elég volt egyetlen rossz májú apai intelem, máris elvonult, bezárkózott.

Nem volt kedve tovább kutakodni. Eldöntötte, hogy inkább beszél Maximmal, ha hazajön. Már ágyban feküdt, a lámpát is lekapcsolta, mikor András és a lányok hazaértek. Hallotta a nevetgélést, a zörögve nyíló bárszekrényt, a lépcsőn dobbanó lépteket.

Alvást színlelt, mikor férje belépett a hálószobába. Amint megérezte rajta az alkoholszagot, fentebb húzta magán a takarót. András egy percen belül horkolt, de ő csak forgolódott az ágyban. Gondolatai zabolátlanul csapongtak alvás és ébrenlét között. Úgy érezte, egész éjjel nem aludt egy percet sem.

Kora hajnalban telefoncsörgésre ébredt.

Férje morogva nyúlt a kórházi mobilért. Bár nem volt ügyeletben, megszokásból minden telefonhívást felvett. Fekve, félálomban szólt bele. Aztán felült, visszakérdezett. Végül annyit mondott, értem, huszonhatos szoba, máris indulok.

– Mi történt? – kérdezte Lola.

– Maxim a sürgősségi osztályon van. Drogtúladagolás.

– Tessék?

– Stabil az állapota, de jobb, ha megnézem.

– Túladagolás?

– Dizájnert használt. Valószínűleg kristályt.

Lola lerúgta magáról a takarót, felállt, de elhomályosult előtte a szoba. Megkapaszkodott az ágy szélében.

– Ne aggódj! Jó kezekben van. Maradj itt a lányokkal, én majd intézek mindent.

– Látnom kell.

– De mi lesz az ikrekkel?

– Tudnak magukra vigyázni. Legalább ők.

Hangtalanul, gyorsan öltöztek. Útközben egyikük sem szólalt meg.

Leparkoltak a kórház előtt. Lola megbotlott a parkolószegegyen, elesett. András felsegítette, megfogta a kezét, és később sem engedte el. Felsiettek a lépcsőn, átvágtak a főépületen és a belső udvaron, benyitottak a sürgősségre. A dolgozók hajbókolva köszöngettek nekik. Lola egy pillanatra megint annak a tizenhat éves roma lánynak érezte magát, akibe szerelmes lett a főorvos úr, akivel kézen fogva járkált a kórházban, és aki miatt fittyet hányt az egész világra, még ha tudta is, milyen meredek lejtőre fog kerülni ezzel a karrierje.

Átvágtak a hordágyakon nyöszörgő sebesültek között, szaladtak a folyosón a huszonhatos szobáig. Az ajtó nyitva volt, megálltak a küszöbön. Lola elengedte András kezét, és az ágyhoz lépett. Ujjait óvatosan a paplan szélére tette.

Maxim orrából két műanyag cső lógott ki, feje mellett gép pittyegett. Arca fakó volt, szemei körül befeketedett a bőr. Homlokán lila, kidudorodó seb éktelenkedett. Haja kócosan terült el a párnán, egyik tincsébe ragadós fűszál gabalyodott. Jobb karjába infúzió csöpögött.

– Beszélék az osztályvezetővel – suttogta András. Kiment a szobából.

Lola megfogta Maxim kezét, és tenyerei közé szorította.

Sejtette rég, hogy a fia drogozik, de nem mert rákérdezni. Mint mikor az ember érzi, hogy valami fáj belül, de halogatja az orvost, hátha elmúlik magától a nyugtalanító tünet. Hát nem múlt el. Nagyon is itt volt, itt feküdt előtte, kiterítve.

András összeszedetten tért vissza, arcáról eltűnt az apai aggodalom, magára öltötte orvosi szerepét. Katinonszármazékokról, görcsrohamról, izomszövet-károsodásról, kristálytúladagolásról, veseelégtelenségről, palpitációról, intubálásról és pszichiátriai kezeléstről beszélt. Lola az egészből csak annyit tudott megjegyezni, hogy kristály.

Végig ez a szó járt az eszében, míg hazafelé tartottak. András nem beszélt, nyugodtnak tűnt, egyenesen derűsnek. Mikor megérkeztek a házba, lányaik felpattantak a tévé elől, és apjuk nyakába ugrottak. Faggatták, mi történt.

A férfi leintette őket, enni kért.

Lola megterített, leültek az asztalhoz.

András evett pár falatot, majd letette a kanalat, és az ikrekhez fordult.

– Lányok, aki dizájnerdrogot vesz be, patkánymérget eszik, ezt jól jegyezzétek meg. Épeszű ember nem csinál ilyen ostobaságot. Ezerszer figyelmeztettem Maximot, hogy a lődörgésnek nem lesz jó vége. Anyátok sem hitt nekem – sandított a feleségére, és megint evett. Szája szélén lecsorgott a szaft, ahogy tovább beszélt. – Herbál, kristály, eki, speed, kiszámíthatatlan kemikáliák. Aki ezekkel bódítja magát, orosz rulettezik. A bátyátok most ott fekszik a kórházban, és gépek tartják életben. De rendbe fog jönni, hisz ezért vagyunk mi, orvosok.

Lola hosszan, eltűnődve nézte a férjét, aztán lehajtotta a fejét.

– És amint jobban lesz – folytatta a férfi –, felvilágosítom, mekkora balfaszágot csinált. A nővérek drogot találtak a cipőjében, nem is keveset. Ha nem tudtam volna elsimitani a dolgot, már nyakunkon lenne a rendőrség. Ez van abból, ha valaki csak lézeng egész nap, és nincsenek céljai. Ezerszer elmondtam neki, készüljön a felvételire, de nem. Csak bulizott. Esztelen barma, túltolja azt, amit ő maga ad el.

Nem jó már ez a káposzta, megromlott. Ezek meg csak falják, mintha minden rendben volna. Kicsi kis hattyúk, bólogatnak, isszák az apjuk szavait, az meg parádézik. Nem akarom hallani, amit mond. Kitolom magam alól a széket, felálllok. Megfogom az asztal közepén álló vázát, átviszem a konyhába.

Kiveszem belőle a virágokat, lassan, szálanként. Előbb a lila őszirózskákat, aztán a nagyfejű dáliákat, végül a fehér, sugaras szirmú krizantémokat. Egyenlő távolságra helyezem őket a pulton, száruk végéről vízcseppek hullanak a padlóra.

Átemelem a vázát a mosogató mellé, elég nehéz. Megbillentem, kiöntöm belőle a megzöldült vizet. Kristályfaláról visszatükröződik az arcom, ilyennek még sosem láttam. A hátam mögött zajló beszélgetést távolról hallom, összeolvadnak a szavak, nem értem, mit jelentenek.

Megfordulok, hasamhoz szorítom a vázát. Hátulról közelítek a férjem felé. Fel-le mozog a halántéka, ahogy rágja a húst. A lányok rám néznek, most még a szokásosnál is egyformábbnak látom őket. Két fehér, törékeny, riadt kis arc. Még egyet lépek. A fejem fölé emelem a vázát. Megfeszítem az izmimat. És mindent beleadok az ütésbe.

SAÁD KATALIN

I Részlet a szerző Sár és ragyogás című regényéből |

A KOLOMP

Végre tavasz volt, melegen sütött a nap, anya és leánya kiültek a padra, az alsóépület elé. Tulajdonképpen a másnapi fizikadolgozatra akartak felkészülni. Nem mintha Luca professzor lett volna a témában, és Sára se igen szorult rá az anyai korrepetálásra, ezúttal mégis jó ötletnek tűnt, hogy együtt küzdjenek meg egynéhány feladattal. Csakhogy a nap heve elcsábította őket a tantárgy tanulmányozásától, és inkább átadták magukat az április fényeinek. Fejük fölött, az eresz sarkán egy tehénkolomp lógott sok idő óta, azt se tudni, hogy került oda. A fal sarka szélvédett hely lehetett, mert a kolomp soha meg se rezzen. Tán egy szellő tévedt váratlanul erre, mert a kolomp most megszólalt. Furcsállták, külön-külön, de nem szóltak rá semmit. Tovább napoztatták az arcukat. A kolomp másodjára is hangot adott, ezúttal kettőt kondult. Muszáj volt meghallani. Luca felugrott, és megrázogatta, ugyan mi érte? Tanácstalanul néztek egymásra. Még a racionálisabb Sárán is végigfutott a hideg. A talány nem időzött sokáig az aurában. A postás bekiabált a kiskapun: – Meghalt a tapasztóemberük! Öngyilkos lett!

Képtelenebb hír aligha érkezhett. Az ötvenhárom éves férfi remek erőben volt, rettentő mód szeretett élni, vidáman dolgozta végig a szeptembert itt a tanyán. Hozott két villamossínt valahonnan, azt építette be a kispince fölé az elkorhadt fagerendák helyébe. Igaz, a tél során nem hallottak felőle.

Bepattantak a Trabantjukba. Vica a kiskonyhában sírt. Várta őket. Karesz egy délután bevett egy maroknyi altatót, és a fiókban, ahonnan a gyógyszert elővette, hátrahagyott néhány sebtében papírra rótt búcsúsort. A feleségének és a tízéves fiának. Szereti őket, közli az utolsó üzenet, csak nem bírja tovább elviselni az életét.

Előző éjjel Karesz kétszer is belemarkolt Vica hajába, nem tudni, álmában, avagy szándékosan. Amikor a nőnek sikerült kiszakítania magát a férfi ujjai közül, rákiáltott az urára: – Eszednél vagy, megőrültél? – A férfi erre befordult a fal felé. Reggelre ébredve pedig kijelentette: töltött káposztát szeretne enni. Neki is indult, hozott káposztát meg húst. Az asszony hozzáfogott, hogy elkészítse az ételt. Karesz megint elment, s mire visszajött, a káposzta már főtt a gázon.

A férfi megállt a kiskonyha ajtajában, és a feleségére förmedt: – Hogy tekerted be azokat a töltéseket? Te már nem vagy való semmire! Egy halott vagy! Neked már halottak az ujjaid! Téged már nem lehet meggyógyítani! – ezzel levette a tűzről a fazekat, kiszedegette a káposztagöngyölegeket, és újraterкте őket. Az asszony lehuppant a sezlonra. Tisztában volt vele, hogy súlyos beteg, alighanem rákos. De hogy az ura ezt így az arcába vágja! Annak a szerencsétlen kisfiúnak örökösen azt hajtja: – Beadlak a menhelyre. Úgyis csak börtöntöltelék leszel! – Máskor meg ölbe kapja, és csókolgatja, ahol éri. – Te Vica, de gyönyörű ez a gyerek! – Azért szülte az asszony, hogy végre legyen életcélja az urának. Legyen miért hajtania. Annyi évi börtön után! Házasságuk huszonhét esztendejéből ezt az utolsó tizenegyet töltötték folyamatosan együtt. És valóban: amióta a gyerek megvan, nem került vissza a síttra. Csupa ostobaság miatt ültették le. Általában a rokonok húzták csöbe. Főleg

a nagybácsi. Ügyesen rádumálta: – Neked nincs családod, vidd el a balhét! – Hát ezért szült neki Vica gyereket. Hogy erre ne hivatkozhasanak.

Karesz már jó ideje a két keze munkájából élt. Főleg tapasztásból. A tapasztást is a nagybátyjától tanulta, nemcsak a „börtönszakmát”. A nagybácsi persze már rég nem tapaszt, hanem libázik, tollazik. Alulra a rosszat, tetejére a jó minőségű pelyhet. Hogy az látszódjék. Az az üzlet. Meg az autómaffiázás. Abban utazik mostanában. Lenézi az unokaöccsét, amiért megmaradt kétkezi munkásnak. – Meglátszik, hogy téged az az orosz csinált. Ezért nem jutsz te semmire. – Nemrég szétszórt hatmillió forintot Vicaék hitvesi ágyán. Odaát, a másik épületben. Szegény Karesz! Remegett a rengeteg pénz láttán. Vica szerint titokzatos és gyógyíthatatlan betegségét az a reménytelen küzdelem okozza, amellyel ellensúlyozni próbálja a nagybácsi hatását. Meg a többi rokonét. Mind lenézik az ő szegénységüket. Az egyszerű házikójukat. Pedig az egész környék dicséri Karesz munkáját. Hogy romokból palotákat tud teremteni. Ő maga is áhítattal szokta bámulni a tükörsima falfelületeket, amelyek az ura keze alól kikerülnek. Őt soha nem simogatta olyan gyöngéden, ahogyan a falakat szokta.

De képtelenség megérteni, hogy miért nevezi maffiózóknak a rokonait, ha nincsenek itt, s miért szédül meg tőlük rögvest, mihelyst föltűnnek a láthatáron. Ha megjelennek az ő kis szegényes hajlékukban, képes azonnal levágni a disznót, és akkora terüj asztalkámat rendez, amilyen a Gundelnél sincs. Ki akarja csikarni az elismerésüket. Bármi áron! Kiteszi nekik a szívet az asztalra. De hisz valóban hatalmas a szíve! Az asszony is azért tűrt mellette annyit. Mert oly végtelenül nagy szíve volt a férjének. Ha jöttek a rokonok, négy-ötféle ételt is készítenie kellett Vicának. Kinek-kinek, amit szeret. Amikor aztán végeztek a lakmározással, betettek egy kazettát, s körülállták a hűtőt. Annak a tetején volt a hifitorony. Énekeltek és táncoltak. Azon a szűk helyen! Végül Karesz elvitte őket mulatni. Ilyenkor magához vette az összes pénzt, ami csak volt otthon, amiért heteken át tapasztott. Eltűnt velük négy-öt napra. Aztán, mint a megvert kutya, úgy tért haza. Csalódottan, üres zsebekkel. Újra és újra megparancsolta Vicának: többé oda ne adja a pénzüket, bárhogy kérje! A kistia életére esküdözött, meg a saját szeme világára, hogy nem üti meg Vicát, ha az asszony ilyenkor majd nem engedelmeskedik. – Csak azért szeretnek, mert élősködni lehet rajtam – állapította meg elkekeseredetten.

Amikor a töltelékek miatt leteremtette, Vica megérezte urán a rumszagot. Jobb, ha félrehúzódik, gondolta. Akkor ereszkedett le a sezlona. Ahol most is ül. Hamarosan újra fent volt a gázon a lábos. A férfi megint kivette a szekrényből a kenyeret, de Vica tisztán emlékszik, hogy nem vágott belőle. Bal kezével magához szorította, a kenyérvágó késsel pedig elkezdett hadonászni a levegőben. – Csak egy pisszt merj szólni, és átvágom a nyakad! – Az arca egészen sötét volt, ilyenek Vica még soha nem látta. Ezúttal valóban megijedt tőle. Dermedten ült, a kést figyelte. Közben felforrta a káposzta, és kifutott a leve. A férfi gyorsan odalépett, hogy kisebbre állítsa a lángot, az asszony meg kisurrant a háta mögött. Hogy sikerült kimenekülnie, bátrabb lett, és oda mert szólni: – Komolyan félek tőled. Mi van veled? Nézz bele a tükörbe! Nézd meg az arcodat, hogy nézel ki? – Most már könnyen pöntyögsz! – így

Karesz. – De eljön az éjszaka! Végzek mind a hármunkkal. – Hirtelen a saját szívének szegezte a kést. – Vagy magammal.

Vica arra gondolt, alvóhely után kell nézzen valahol. Nem az első eset volt, hogy nem aludhattak otthon. Ha beivott a férfi, nemegyszer kizavarta őket az éjszaka közepén, vagy eleve be sem eresztette az asszonyt a házba. Volt olyan, hogy a kisfia engedte be az ablakon keresztül az után, hogy az apja elaludt. Sőt, ezen a télen egyszer kénytelen volt Vica kint hálni a kutyával az ólban. Csakhogy eddig nem félt tőle. De most fél. Félt. És a gyereket is féltette. Lement érte a focipályára. A kisfiú hallani sem akart arról, hogy nem mehet haza. Így visszalopódzott ő is. A gyerek megérezte a töltött káposzta illatát, és kijelentette: retentő éhes. Berohant a kiskonyhára, és leült az asztalhoz az apjával szemben. Vica belesett a konyhaablakon. Nézte kicsit, ahogy vidáman, jó étvággal esznek. Békés, idilli volt a kép. Azért mégis jobb szerette volna a gyereket maga mellett tudni. Beszölt a szomszédba a hűgáékhoz. Négygyerekes szegény család. A legidősebb, a tizenöt éves srác szívesen atyáskodott a Kiskaresszal. Megkérte a fiút, csalja már ki valahogy a gyereket az apja mellől. Néhány perc múlva jöttek is az unokafivérek nagy vidáman. A fia meg egy tálat hozott ki jó sok töltelékkel. – Azt mondta, sokan vagyunk, biztosan elfogy – magyarázatul szánta, mert látta Vicán, hogy meglepődik. Kiskaresz úgy ficánkolt az unokabátyja mellett, akár egy csikó. Eltűntek a tállal, Vica továbbra is az utcán toporgott. Azon töprengett, hol alhatnának, kit próbáljon megkérni. Karesz kilépett a kapun, és szó nélkül elhaladt mellette. Elballagott a sarokig. – Hová mehet? – töprengett az asszony. – Amikor jött visszafelé, egy ecetesüveget hozott magával. Ekkor már szólott hozzá: – Jó lesz egy kis bor a káposztához. – És ment tovább.

Már alkonyodott, előkerültek a fiúk. Nem bírta elszánni magát, hogy elinduljanak szállást keresni. Óvatosan megközelítették a házat. A férfi közben sorra behúzgálta az ablakfüggönyöket. Noha nem gyújtott villanyt, a beszűrődő fényben látszódott, amint bemegy a belső szobába, a szekrény sorhoz lép, kihúz egy fiókot, majd gyorsan áthalad az udvaron, és visszatér a kiskonyhába. Vica lenyomta a kapukilincset. Be volt reteszelve. A fiúk átdobták magukat a kapun, máris bent voltak a konyhában. A nagyfiú visszarahant a kapuhoz, kitarta azt, és izgatottan hadarta: – Nénje, nyilván gyógyszert vett be!

Vica megállt a konyhaküszöb előtt. Az ura négykézláb szedegette tenyerébe a konyhakövön szétgurult pirulákat, s amikor tele lett velük a marka, a szájába tömte. Az asszony az ecetesüvegre nézett: már csak háromujjnyi volt benne. – Mit csináltál? Mennyit vettél be? – Arra gondolt, csak hülyéskedik. Egyszer már eljátszott egy ilyet a télen, akkor került be Újszászra. – Úgy nyolcvanat vagy százat – felelte teljesen nyugodt hangon Karesz. Leült a sezlontra, pontosan oda, ahol talán még egy órája sincs, hogy Vica ült, és rettegett a kenyérvágó késtől.

A kisfiú fölkapta az ecetesüveget. – Mindig ez a rohadt ital! – zokogta. A bor bugyborékolva kifolyt a küszöbre. – Vica egy bögrébe tejet öntött, és odatartotta a férjének. – Gyorsan idd meg! – A férfi eltolta az asszony kezét. – Nem szabad. Engem hívnak – a fülére mutatott, majd pedig fölfelé a mutatóujjával. Nyugodt volt, és csendes. Ölébe húzta a gyereket. – Én most meg fogok halni. Isten veletek! A vasat kihúztam a villanyórából, nehogy bajotok essen. – A rokon gyerekekre pillantott: – Rád bízom a kisfiamat. Tudod, hogy nagyon beteg az anyja.

Elvitte a mentő, de nem tudták megmenteni. Két napon át agonizált. Mielőtt meghalt volna, Vicát és a kisfiát szólalagatta.

A nagybácsi számtalanszor elmondatta az özvegygel, mi történt, és hogyan. Elejétől végig, újra meg újra, minden egyes részletét. Széttett lába közt unottan lógatta lazán egymásba kulcsolt kezét, s hol az egyik, hol a másik cipőjét vizslatta. Mikor a történet odaért, hogy Vica századszorra is elmondta: – Szerencsére kifutott a káposzta, s így ki tudtam menekülni! – a nagybácsi váratlanul fölkapta a fejét, a szeme megcsillant: – Szerencsére? Kinek a szerencséjére? Inkább hagyta volna leszúrni magadat, Vicám!

Pár nap múlva Luca ágynak esve találta Vicát. Kiskaresz vele volt, az anyját faggatta. – Mi van apával? – Alszik. – A halottasházban! – közli a gyerek. – Emlékezz rá, mit szoktál mondani. Hogy aki hazudik, az lop is.

Farkaszemet néz az anyjával, aztán elkeseredetten kimegy. Luca könyörgőre fogja: hadd mondja meg neki az igazat. – Majd a temetés előtt – kapaszkodna a haladéka Vica. – Nem, most. Az késő – erősködik Luca. – Az egész falu tudja, csak ő nem. Bízzál bennem! – Az aszszony beletörődik. Luca megfogja a gyerek kezét, és hagyja, hogy Kiskaresz levezesse a bunkerjába a Holt-Tisza-parton. Ott a víz fölött megbeszélik. Luca megmondja az igazat. – Gondoltam – jelenti ki a fiú. – Koszorúra gyűjtenek az iskolában. – Imádkozunk apukáért! – javasolja Luca. – A miatyánkot. Lát minket, és már megbánta – vigasztalja a gyereket. – Az alkohol hatására tette. Segíts édesanyádnak, hogy el bírjátok viselni! – Visszamennek a kicsi hajlékba. A kisfiú ráhajol az anyjára, öleli takaróstu. – Segítek, anya, teát is főzök.

A romák siratolásnak nevezik azt az időszakot, amíg halottjuk eltemetésére várakoznak. Eszem-iszommal, énekléssel töltik. Napokig is eltarthat ez az együttlét. Ezúttal három nap és három éjjel tartott. Mindenhonnan jöttek a rokonok, húsz-harminc-negyven kilométerekről. Hihetetlen, mennyi rokon! Nem sajnálták rá az időt és a pénzt. Végtelen hosszú kocsisor tömítette be a kis zsákutcát, ahol a házikó meghúzódott. Vica kijelentette: most képtelen sütni-főzni. Tudomásul vették. Volt kint az ólban ötven csirke, vágósúlyban. Azért nevelte Karesz, hogy legyen miből diétáznia Vicának. Tízeseivel darabolták, otthon elkészítették, s itt megették. Mind az ötvenet. Vicát nem kínálták. – Zsíron sült, még majd megárt! Amúgy se illene ennie belőle. – Nem tudni, miért. Éjjel-nappal zsúfolásig volt a ház. Váltották egymást, mint akik komolyan örködnek. A két külső helyiségben tartózkodtak, énekeltek, gitároztak. Vicát nemigen zavarták a hálósobában. Kiskaresz, a parasztfattyú (ahogy maguk közt nevezték), bakancsostól feküdt a vetett ágyba anyja mellé, és nem lehetett rávenni, hogy vesse le a lábbelijét. Talán így akarta saját éberségét készenlétkben tartani. Így akart vigyázni az anyjára. Luca is átjött Sárrévről mindennap. Odahevert néhány órára Karesz özvegye mellé a hitvesi ágyra. Szabad szék nem volt. Érzékeltetni akarta, hogy Karesz asszonya nincs egyedül. A kint nyüzsgő rokonság tisztelettudóan utat nyitott Lucának jöttében-mentében, kitüntetően kedvesek voltak vele, s minden alkalommal behoztak számára egy tányér sült húst. Bár volt a háznál kutya – a csontokat hazavitték. A mosatlant meghagyták.

A temetésre cigány zenekart fogadtak, s már az udvaron elhúzták Karesz kedvenc nótáit. A keresztet Vica unokahúga akarta vinni, de Karesz keresztfia kitépte a kezéből. – Nehogy már egy proosztó vigye a keresztet! – A díszbe öltözött pap torka elé disznóölő kést fogtak a sekrestyében. – Majd akkor temetheti el, amikor mi megengedjük. Ha előbb ki mer innen lépni, átvágjuk a nyakát. – A különítmény utolsó tagja rázárta a papra az ajtót, és zsebre vágta a kulcsot.

A halottaskocsi befarolt a ravatalozóhoz. A fehér inges, fekete nyakkendő s szállítás kitolták a járműből a bántóan világos színű, már-már sárgának mondható koporsót, s akárha

műtősök volnának, kesztyűt húztak, mielőtt leemelték volna a koporsó fedelét. Amolyan egyszer használatos, eldobható nejlonkesztyűt. A halott feje körül vastag tapintású, maku-látlan fóliadarab meredezik. A hozzátartozók hirtelen odasereglenek a koporsóhoz, s mintha összebeszéltek volna, mohón megragadják a látványt elfedni hivatott csomagolóanyagot, kitépik a fej alól, és elhajítják. A szél fölkapja a funkcióját veszített tárgyat, s nagy zizzenással ledobja hol itt, hol ott. Az özvegy, illendőképpen teljes gyászban, moccanatlanul áll, akár egy katona. Mögötte ott a szék, de nem ül le. Nézi a férjét. Képtelen elhinni, hogy az ura fekszik itt előtte. Pedig a kedvenc zakója, a lila van rajta, amit ő vitt be a halottasházba, hogy abba öltöztessék. Karesz rokonsága matatni kezd a viaszos arcon. Mint akik keresgélnek valamit. Talán egy bűnjelet vagy bizonyítékot. Végigtapogatják az orrot, a füleket. Betegesen, mániákusan. Vica szégyelli, amiért hozzá se bírna érni. Főképpen a hullafoltok miatt. Egyéb-ként sem az övé már ez a test. Ez a férfi már nem a férje.

– Látni akarom az apát! – Vica összerázkódik a kislia hangjától. Valaki magasba emeli a gyereket. Pont olyan lila zakót visel, mint amilyen a halotton van. – Levágták a lábát! Miért vágták le a lábát? – ordítja a gyerek. Vica odafordítja a fejét, s látja, hogy az ócska barna cipő (az egyetlen, ami volt Karesznek) ott éktelenkedik keresztbe fektetve a halotton. A rokonok úgy tartják, erre azért van szükség, hogy legyen miben járkálnia a túlvilágon. Karesz uno-kaöccse, egyben keresztfia, barna öltönyt visel, és kísérteties mása a halottnak; a koporsó mellett álldogálva odaadón és rezzenetlenül szedegeti az apró szöszöket a közszemlére kitett holttest ruhadarabjairól. – Apa! Gyere haza! – a kislíú még mindig a magasból figyeli a kiterített férfit. – Mikor jössz? Ma? Holnap? Tegnap? – üvölti egyre hangosabban. Végre a tanítónője kitépi a szolgálatkész rokon karjai közül, és magával hurcolja. Néhány méterrel odébb leül vele egy sírkő szélére, és magához szorítja. A gyerek, immár háttal a koporsónak, továbbra is eszelősen ordít. – De csúnya vagy! Miért ment össze a keze? Hová lett a hasa? Levágták a lábát! Gyere haza! Mikor? Pénteken? Szombaton? Csütörtökön? – Az anya két-ségbeesetten nézi tízéves kislíát, szeme találkozik a tanítónőével, majd erőt vesz magán, és visszafordítja tekintetét a halottja felé. A kislíú végtelenszer ismétli el ugyanezeket a mon-datokat, de ahogy a tanítónő suttog a fülébe, hangja csenedesebbé és csenedesebbé válik. Kimerülten ráhajítja fejét a fiatal nő vállára. Ekkor odalép hozzájuk egy ősz hajú férfi, a halott bácsikája. – Ha ilyen vagy, nem szeretlek. Nem szabad kiabálni. Ha jó leszel, veszek neked egy nyolc és fél milliós autót. Apunak is ilyen lesz majd a túlvilágon. És meglátod, azzal jön hozzád vissza. De csak, ha nem kiabálsz.

Egy kövér rokon nő, miután sorra tapogatta a holttest megsárgult ujjait, alaposan meg-vizsgálja a nyakon az igazságügyi boncnok kése által ejtett vágást, elájul. A nagybácsi pedig, aki az imént a kislíút okította, mintha épp egy efféle eseményre várt volna, hangos siratásba kezd. – Drága öcsém, mi lett belőled! – trombitálja basszus hangján. – Egy ilyen életerős férfi, aki annyira szerette az életet!

Vica hallja a fiát, észleli a kövér nő puffanását, a nagybácsi jajveszékélését, de csakis arra tud gondolni: ki kell bírnia, nem eshet össze, végig kell csinálja. A férje rokonai miatt. Akiknek a szemében ő egy nagy nulla. Az urától tudja: „Egy zéró vagy előttük, és el fognak taposni, ha én már nem leszek!” Napok óta náluk lebzselnek. Siratolnak. És faggatják. Főleg ez a jajveszékélős nagybácsi. Ő meg, mint egy engedelmes gép, újra és újra elmondta, ahogy épp eszébe jutottak a dolgok. Hogy mi történt azon a napon. De tényleg, mi történt?

Luca elkéri a gyereket a tanítónőtől. Talán jobb, ha ők ketten nem mennek ki a sírhoz. Leül egy betonváza szélére, és ringatja Kiskareszt. A temetés végeztével a rokonok odaköszön-

nek, mielőtt elmennének. Karesz kedvenc féltestvére, aki a „munkájából gazdagodott meg”, odalép Lucához. Kezet fognak. – Mi mindent megtettünk Kareszért, amit csak lehetett. – Luca kérdő-értetlen tekintete láttán hozzáfűzi: – Ezek mind a Karesz kedvenc nótái voltak!

Ugyanő három nap múlva utánfutóra pakolja a mélyhűtő ládát – a temetés fejében. Szerinte a község által felkínált szociális temetés elfogadása szégyen volna a családra. Vica a gyerek holmija közt rámolva egy tárgyat talál. Mutatja Lucának. – Egy gépjármű kormányzára. Holtában is Kareszre kennének valamit. Siratolás közben rejthették a szekrényetekbe. – Följánlja, hogy a tárgyat útközben beadja a rendőrségre. Pár nap múlva kiderül: egy Budapesten elrabolt, körözés alatt álló Mercedesből való. A nagybácsi utolsó ajándéka szeretett unokaöccsének.

Amikor Vica és Kiskaresz kibicikliztek a tanyára, alighogy beléptek a kiskapun, a kolomp harmadszorra is megkondult. – Nem akarja, hogy befeketítsem előttem! – Vica úgy vélte, ez a magyarázat a különös jelenségre. – Nincs mit befeketíteni rajta – jelentette ki Luca. – Régóta tudom, hogy bűnöző. – De háromszor akkora volt a szíve, mint a gonoszsága – vette védelmébe az özvegy. – Ezért tekintetem a barátomnak – nyugtatta Luca az asszonyt.

HAÁSZ JÁNOS

CIGÁNYOK CIRKUSZA

A völgyben megült a köd, csöpögött a fákról, a cipőm és a nadrágom szára is átázott, míg a kocsihoz értem. Sosem szerettem éjszaka vezetni, de nem volt más választásom, hajnalban indult a gép Londonba. Borzongva ültem be, indulás előtt becsuktam a szemem, és mintha aludnék, a szokásos rémkép jött elő: egy szakadék felé tartok a kocsival, és hiába próbálok félrerántani a kormányt. Felriadtam, megnyugodtam, hogy csak álom, hogy még otthon vagyok, az udvarunkon állok, a motor se jár, meg hát amúgy is, errefelé hol vannak szakadékok?

Még nem sötétedett be teljesen, mikor néhány várossal odébb megálltam tankolni. A háttérben a Bakony vonulataira szinte rátelepedtek a viharfelhők, mint rákos daganatok a még ép szervekre. Izzadtam, de tudtam, hogy hamarosan ömleni fog, és kékes villámok világítják majd az utat. Már kiszámítható lett az időjárás kiszámíthatatlansága, a forróságból lecsapó felhőszakadások, az ősz eleji havazások, az alföldi tanyavilágon átszűrő tornádók, a néha a mobilokat is megbolondító mágneses viharok.

Reméltem, hogy a reptérig nem kell megállnom. A vihar azonban másképp gondolta: hamarosan már szinte csak lépésben haladtam, annyira zuhogott. Az alig kivilágított falvakat átszelő régi főúton is csak vánszorogtam, az ablaktörő nem bírt az esővel. Az egyik, szinte halott város szélén homályos világosság törte meg a sötétet. Egy minden korábbinál vakítóbb villám kopott KRESZ-táblát világított meg, GRÁ..ER-Ó, ennyit láttam kiírva.

A szemem nem tudott azonnal alkalmazkodni a villám utáni vaksötéthez, mintha a reflektorok fénye is elhalványult volna. Félrehúzódtam, a fénypázmák nem tudtak áttörni a sötéten, a szélvédőn kezdett megülni a pára. Kiszálltam, hogy szétnézzek.

Otthon voltam, az udvarunkon álltam, a köd szétterült, a cipőm és a nadrágom szára is átázott, előttem a házunk, az ablakon át láttam a kivilágított konyhában Hannát, a pultnál szeletelt valamit, hegyes mellei szinte átbökték a főzésnél használt fehér pólóját, megszózott volt a kép, de mégsem, a haja, a szinte tejfehéren szőke haja most barna volt. Előrébb léptem, hol vagyok, hogy kerül ide Hanna? Egy gally csapódott az arcomba, beterítve vízzel, ez a kurva diófa, gondoltam, de nem, azt kívágtuk tavaly, akkor hogy kerül az udvarunkra egy fa? Hogy kerülök én az udvarunkra? A szememhez nyúltam, hogy letöröljem a vizet.

Az autóban ültem ismét. A reflektorok fénye tompán szétfolyt az egykor fehér táblán, GRÁ..ER-Ó, láttam ismét. A házunk, a kertünk sehol, a tábla mögött keskeny út nyílt a fák között. Elindultam.

A fölém hajló ágak mintegy alagutat képeztek, aminek a végén egyre erősödő fényt láttam. Mintha a vihar ereje is csökkent volna, az ablaktörlő lapát legalábbis lassabb fokozatba kapcsolt, majd leállt. Mire ebből az alagútféleségből kiértem, elállt az eső, de ez akkor fel se tűnt – mert amit láttam, az teljesen elterelte róla a figyelmemet. Egy pillanatra megfordult a fejemben, hogy még mindig az udvaron ülök a kocsiban, és mindent, ami eddig volt, álmodtam. De nem: az arcom pofozgatása, majd egy csípés a kézfejemre – mindegyik fáj, egyiktől sem ébredtem fel, nem változott, amit láttam.

Egy vurstli volt előttem a fák takarásában, egy tóparton. A tavat a GPS is mutatta, de a térképén semmi más nem látszott. Márpedig ez nem egy elhagyatott vurstli volt: kivilágított céllövölde, mellette körhinta, de volt célbadobó és hajóhinta is. A háttérben még egy kisebb vándorcirkuszi sátor kontúrját is látni véltem.

A sátrak, bódék és mindenféle mulatsághelyek között emberek jöttek-mentek. Ott egy cigány asszony jósolt kártyából, emitt egy félmeztelen tűznyelő szórakoztatott néhány embert, a céllövöldében egy csillogó fekete hajú férfi légpuskát töltött olyan vehemenciával, mintha ketté akarná törni a keskeny fémcsövet, talán bosszúból, hogy hiába az eltorzított irányzék, valakinek sikerült meglőnie a főnyereményt.

Ekkor láttam meg őt. Egy cigány lány volt, a bőre enyhén barna, mint a kávé, amikor meglódul a beletöltött tej, elsőre csak ennyit láttam belőle, meg a hosszú fekete haját. Egy kalapos, fekete mellényes, ősz bajuszú, meghatározhatatlan korú férfi és egy pufók, színes szoknyás, kendős, tésztaképu asszony között állt. Felém nézett, de olyan érzésem volt, mintha nem látna, nemhogy engem, a kocsit sem.

Kiszálltam az autóból, vitt a lábam a lány felé. Közelebről már láttam a hatalmas, sötét szemét, a vastag, szépen ívelt szemöldökét és azt, hogy egy anyajegy van a szája szegletében, de ez csak még inkább kiemelte a szépségét. De azok a szemek mindig úgy néztek felém, mintha nem látnának. Nem úgy, hogy vak, mert a szeme nagyon is élő benyomást keltett, hanem úgy, hogy egy másik világba néz, valami olyat lát, ami nekünk láthatatlan.

Ahogy haladtam feléjük, valahogy összesűrűsödött körülöttem a tömeg. Tenyérjós, kártyavető, léleklátó ajánlkozott fel egymást után, volt, aki a pénzemből, más egy hajszálaból jósolt volna. Kis purdék szaladtak hozzám baksisért, mintha egy arab faluban lennék, csupa göndör haj, szinte vagy teljesen meztelen apróságok, arcuk csupa mosoly, szemeik barnán, feketén fénylenek.

Lassan állt össze a kép, hogy itt rajtam kívül mindenki cigány. Nemcsak az árusok, a forgósok, céllövöldések, vurstlisok, a háttérben most már jobban kivehető cirkuszosok – néhány,

az egyik szekérnek támaszkodva cigiző artistán szinte világított a fehér dressz –, de a mulatózók is. A műanyag halakat horgászó gyerekek, a légpuskákkal ügyetlenkedő családapák, a harsány fiúbandák, a kihívóan hangosan nevetgélő lányok. És mintha mindenki ismert volna mindenkit, árusok és vevők, mutatványosok és vendégeik, fiatalok és öregek, és mintha esetleges lett volna, ki melyik oldalán áll a pultnak.

Amint odaértem a lányhoz, az eddig sűrű és egyre sűrűsödőnek tűnő tömeg hirtelen eltűnt, nemcsak egy érzés volt ez, mintha egy filmben láttam volna magam, ahol a két főszereplőre ráélesít a kamera, és a háttérben minden és mindenki elhomályosul, hanem egy csapásra tényleg kiürült a tér. Csak mi maradtunk ott, négyen, meg balra a hajóhinta, jobbra a céllövölde.

– Mit akarsz tőlünk, idegen? – Az öregember hangja épp olyan mélynek és barázdáltnak hatott, mint amilyen az arca. A kérdés barátságatlannak tűnt, de az arca, szeme nem árult el érzelmeket.

Bemutatkozva kezet nyújtottam, közben rápillantottam a lányra. Ugyanolyan kifejezéstelen tekintettel nézett, mint az öregember, de legalább már úgy tűnt, figyel rám.

Az öreg lenézett a kezemre, de mintha meg se látta volna, nem nyújtotta a magáét.

– Mit akarsz tőlünk, idegen? – Ugyanolyan hangszín, ugyanolyan semmitmondó arc, mintha ugyanazokat a filmkockákat látnám.

– Miért akarnék bármit? Viharba kerültem, megláttam a fényt...

– Mind akar valamit, aki idejön – mutatott körbe maga körül. – Valamit el akar venni, a szabadságunkat, a boldogságunkat, a nyugalomunkat.

Olyan benyomást keltett, mint egy indián törzs utolsó, a fehéreknek behódolni nem akaró törzsfőnöke, épp csak a vigvamok és a tomahawkok hiányoztak.

– Én semmit nem akarok elvenni. Csak kíváncsi vagyok... – de megint nem tudtam befejezni.

– Pedig el fogsz – keményen nézett a szemembe. – Szórakozz nyugodtan, idegen, hallgassd a muzsikánkat, egyél az ételünkből, igyál az italünkből. A vége az lesz, hogy valamit el fogsz venni tőlünk. De tudd meg, amit innen elveszel, azt magaddal kell vinned életed végéig: soha nem szabadulsz meg tőle.

A szavai végén hatalmas lett a csend. Mintha minden forgó leállt volna, a távolban minden mutatványos, kéregető, vásáros elhallgatott volna, még a cirkusz környékén az állatok is elnémultak. Csak a kesernyős-savanykás, állotthal-szagú levegőben keringő por jelezte, hogy itt az előbb még zsongó élet volt.

A lányra néztem. Ő rám.

– Mondtam, mulass, idegen – reccsent az öreg hangja parancsolóan, és mutatta, merre mulassak. Épp az ellenkező irányban, mint a lány.

Biccentettem, elindultam a fénylő bódék felé. A zajok újra felerősödtek, az emberek ismét megjelentek a közelemben, jöttek újra a jószok, kártyások, kéregetők, kezek nyúltak felém. Valaki egy pálinkás poharat nyomott a kezembe, zsíros, nevető arcok vettek körül. Ittam, nem gondoltam a még előttem álló útra, se arra, hogy vajon mit is itathatnak velem.

Pálinka volt, nem maró, gyilkos erejű, inkább mintha valami kicsit erjedt gyümölcsle lenne. Enyhén, de jólesően égette a torkomat, szinte automatikusan nyúltam a következő pohárért, majd a következőért. Dikhel, nézéztek a gádszót, ilyesmiket hallottam. A korábban tompa háttérzene felerősödött, rézfúvósok harsogása, brummogó nagybőgők, háromnegyedes táncritmusok szaggatták a pálinkáktól szétzilált érzéseimet.

Innentől az este szétesett darabokra, mintha stroboszkópba tartottam volna az arcomat, hol homályosak, hol bántóan élesek a képek. Céllövölde, ahol mereven tartom a fegyvert,

és törnek a hurkapálcák, mintha golyószórával soroztam volna meg őket. Körhintára ül körülöttem a világ, szédült csónakhintázás, szelfizgetek öregasszonyokkal és pár éves forma kiskölykökkel, vihogó tinilányokkal, míg le nem merül a telefon. Aztán tánc, férfitenyerek csattannak a vállamon, ugrálunk, csettintünk, kontrázunk, az arcok elmosódnak, savanykás, halszagú por vesz körül, egyre forog a kör, már én magam vagyok a kör, savanykás, halszagú porrá válok magam is.

Majd ismét otthon vagyok, az udvarunkon állok, a köd belém kúszik, a cipőm és a nadrágom szára is átázott. Elöttem a házunk, az ablakon át látom a kivilágított konyhában Hannát, a pultnál bárdal szeletel valamit, ahogy felemeli és lecsap, vércseppek fröccsennek, hegyes, vérpöttyös fehér pólóját szinte átbökő mellei ugrálnak fel-alá, ahogy emel és lecsap. Megszokott, mégis szürreális a kép, a haja, a rövid szőke haja helyett vastag barna kontya van, szeplői eltűntek. Előrébb lépek, hol vagyok, hogy kerül ide Hanna, előrébb lépek, egy gödörben kibicsaklik a bokám, a kurva diófa gyökere szétrohadt, az hagyta itt a gödrot, gondolom. De nem, ahogy sajgó bokámmal a földön fekszem, fölém magasodik a diófa, még azt az ágát is látom, ahová a nagyapám annak idején Fifit... Hogy kerülök én az udvarunkra? Megrázom a fejem.

A földön fekszem a savanykás, halszagú porban. A fejem a lány ölében, nyirkos-nedves ujjakkal cirógatja a halántékomat, arcomat, nyakamat, hozzám hajol, megcsókol. A szája hideg, a csókja félnék, száját hamar elhúzná a számtól, de nem hagyom, visszacsókolok. Mintha ennyi kellett volna, hogy feloldódjon, a csókjai egyre hevesebbé válnak, körülötünk eltűnik minden, velük a gátlásaink, a ruháink.

Egy matracon fekszünk valami sötét, nyirkos helyen, tu szan muro, ilyesmit suttog, de mintha nem is a szájával mondaná, valahogy belül hallom. Izmos karok ölelnek át, vékony ujjak fürkészik végig a testemet, végigcsókolja a nyakamat, a mellkasomat. Az én kezem is elindul a testén, a feszes, furcsán nyirkos, nedves bőre libabőrös lesz az érintésemről. A mellbimbói körül apró pihék, a gerincén is. Hanyatt fekszik, a köldökében összegyűlt a sós verejtéke, az öle is nedves, a dús szőrzetén át is érzem. Aztán ő lök hanyatt, rám ül, a fenekébe markolok, ez az utolsó, amire emlékszem, ahogy a haja rám omlik, eltűnik a világ.

Az autóban ébredek, a szám száraz, az orrom bedugult. Körülöttem vaksötét, aztán szemben fénypár, egy fehér furgon robog el pillanatok múlva. Kiszállok.

Ismét otthon vagyok, az udvarunkon állok, a tejfehér köd úgy áztat, mintha esne az eső, csucsog a cipőmben a víz, a szemüvegemen is csorog lefelé. Elöttem a házunk, a konyha kivilágított ablaka csak homályos folt. Tudom, ott van Hanna, ott kell lennie, a pultnál szeletel valamit. Előrébb lépek, hogy lássam, amint felemeli a kezét és lecsap, lássam, ahogy a barna szemeit átjárja az iszonyat, mikor lettek barna szemei, hová lett az én kék szemű, szőke Hannám? Vércseppek fröccsennek az ablaküvegre, Hanna félmeztelen, vaskos barna mellbimbói körül vérpettyezett a bőre, felemel és lecsap, már a pultot veri szét a húsbárd. Még egy lépés előre, hol vagyok, hogy kerül ide Hanna? Sajog a kibicsaklott bokám, az arcomba csapódik valami, a kurva diófa, mondom, de nem, Fifi az, ahogy ott leng az ágon, ahová nagyapám. Öklendezni kezdek.

Öklendezek, megtántorodok, a kezem a motorháztetőn. Oldalra nézek, az út szélén állok, a kocsí mellett. A lépteim rogyadoznak, de nem érzem magam se mocskos részegnek, se másnaposnak. A telefonért nyúlok, hogy hány óra lehet, ösztönös a mozdulat, közben jut eszembe, hogy minek, éjjel lemerült. De az aksi száz százalékon, és látom, hogy még majdnem négy órám van a reptérre érni.

A kocsis a főút mellett, mellettem erdő, bekötőút, csupa sár minden, kivéve az autót és a ruhámat. Elindulok befelé, most gyalog. A bekötőút pár lépés után ösvénnyé szűkül, majd eltűnik, bokrok, lelógó ágak és háborítatlanul burjánzó gyomnövények között jutok le a tópartra.

A cigány cirkusznak nyoma sincs. Szó szerint semmi nyoma. Egyetlen sátor, egyetlen mutatványosbódé, egyetlen kocsi sehol, lábnyomok sincsenek, érintetlen a fű is. Csak az állott, savanykás halszagú levegő emlékeztet az éjszakára.

Szédülve botorkálok vissza a növények minidzsungelében az útra. Az autóm mellett egy kutyasétáltató pasas, gyanakvó tekintettel.

– Hé! te mit csinálsz itt?

Túl fáradt és túl kíváncsi vagyok a kézenfekvő hazugsághoz, hogy megálltam pisilni. Elmesélem az éjszakát, viharral, cigány cirkusszal, itallal, mulatsággal. Csak a lányt hagyom ki. Míg mesélek, a pasi egyre gyanakodóbban és értetlenebbül néz, a végét nem is várja ki, közbevág.

– Te drogozol, ilyen herbálozást, vagy mi? Mer’ az egy kibaszott baromság, amiről beszélsz, annak már van vagy száz éve, amikor itt cigányok voltak. És a vurstli, az sokkal később volt itt, gyerekkoromban még láttam a rozsdás maradványait.

Most rajtam a sor, hogy értetlenül nézzek. Elkezdem újra, hogy a cigányok, a vurstli, a telefonomon is mutatnám a képeket, de még hamarabb közbevág, mint az előbb.

– Na, ülj be szépen a kocsiba, és tűnj innen a telkünkről, míg rendőrt nem hívok. A kapitánnyal együtt szoktam horgászni, érted, ugye?

Hogyne értettem volna. És végül is még volt esélyem elérni a gépet, nem magyarázkodtam tovább. Ha nem is a másnaposság, de a megmagyarázhatatlan helyzet miatt kóválygó fejjel elindultam. Mire Ferihegyre értem, úgy éreztem, ez az egész éjszaka csak egy álom volt, olyan, amiben kivételesen nem a szokásos rémkép jött elő, hogy egy szakadék felé tartok, hanem egy másik, egy sokkal hosszabb és elevebb.

De azért a gépen, még felszállás előtt, elővettem a telefonomat. A képeket akartam megnézni, amiket éjjel csináltam – már ha tényleg csináltam. De az ujjam valahogy mégis a MeGoogle-ra tévedt, szinte automatikusan pötyögtem be, hogy *cigány*, hogy *vidámpark* és hogy *tó*. És ott volt. *Száztizennyolc... cigány származású... lőttek halomra... 1945... nyilas uralom... ártatlan ember... Grábler-tó... vidámpark... a maguk ásta gödörbe... A szavak szinte fájtak a szememnek. Nyomást éreztem a gyomromban is, fájt a fejem, és most nem a felszállás előtti stressz miatt.*

Ismét otthon voltam, az udvarunkon álltam, a tejfehér köd savanykás volt, halszagú. Elöttem a házunk, minden ablaka sötét. Tudtam, hogy ott van Hanna, ott kell lennie, a pultnál kell szeletelnie valamit, tudtam a felemelkedő és lesújtó kézről, reppenő vércseppekről és húscsafatokról, a bárdról, aminek az élet megkoptatta a szenvedés. Előrébb kell lépnem, hogy lássam, de sajtó bokám nem bír el, lerogyok. Hanna fölöttem áll, a fejem a kezében.

– Megmondtam: ha valamit tőlünk elveszel, azt magaddal kell vinned, életed végéig.

Nem Hanna hangja az. Az öregember hangja. Az állotthal-szagú öregemberé. A repülőn ülök. Mellettem ül, mellette a lány. Csak mi vagyunk a gépen, az ablak túloldalán tejfehér felhők, savanykás halszagúak.

– Megmondtam, magaddal kell vinned, életed végéig. Soha nem szabadulsz meg tőle. Bea most már örökké veled marad, melletted lesz életed minden pillanatában, látni fogod,

ha becsukod a szemed, ha kinyitod, ha a szerelmedet bámulod, ha a majdan megszületendő gyerekeidet... – és még folytatta. Becsuktam a szemem, befogtam a fülem, mantrázni kezdtem valamit, csak hogy kizárjam a külső hangokat, de hiába, ébren is rám tört a rémálom érzése, hogy szakadék felé tartok, és hiába próbálom félrerántani a kormányt, zuhanok, zuhanok valami sötétbe, és míg zuhantam, hallottam az utolsó szavait:

– Ott lesz veled, amíg te is osztozol a sorsunkban, ott lesz a halálod órájáig.

Ismét otthon vagyok, az udvarunkon, halszagú sötét vesz körül. Előttem a házunk, sötét falaiban még sötétebb ablakok. Tudom, hogy ott van Hanna, ott kell lennie, a pultnál kell szelietelnie valamit, tudok a felemelkedő és lesújtó kézről, reppenő vércseppekről és húscafatokról, a bárdról, aminek az élet megkoptatta a szenvedés. Előrébb kell lépnem, hogy lássam Hannát, szemüvegem repedt, arcom véres a diófa gallyától, Fifi élettelen testétől, sajtó bokám nem bír el, lerogyok.

Hanna fölöttem áll, a fejem a kezében, én vagyok, akire lecsap, a vérem fröccsen, szeplősre pöttyözi arcát, a bőre barna, de csak enyhén, mint a kávé, amikor meglódul a beletöltött tej, ébenfekete haja kibomlott a kontyból. Hatalmas, sötét szemében az iszonyatot látom, ezt viszem magammal, az iszonyatot, és azt, hogy állotthal-szagú könnyek folynak a szeméből.

JÓNÁS TAMÁS

REKVIEM

Elhatároztam, hogy végleg legyőzőm aput, én ölelem meg. Az udvar közepén állt, amikor megérkeztem hozzájuk. Nem lepődött meg, csak elmosolyodott, és felém lépett. Már az a lépés tele volt az ő ölelésével. Rögtön azt kérdezte, meddig maradok. Szokott olyan lenni, hogy egy-egy beszélgetés közepén felállok, és elindulok, nekem mennem kell, és nem szoktam később sem megmondani, a beszélgetés zavart-e meg, vagy eredetileg is azt terveztem, hogy akkor indulok haza. Most sokáig ráérek, mondtam apunak, mintegy megadva magam, lesz, ami lesz, csak nem sodor el ez a nagy érzélgősség, felnőtt ember, talán tud rám vigyázni. Egészen sokáig maradok.

– Anyu?

Apu intett a fejével a ház felé, hogy bent van.

– Az előbb halt meg.

Csak akkor tettem le a földre a táskámat. Cipőket hoztam magammal, ingeket. Végignéztem a kerten, rendbe volt téve, a kiskert is gondozott volt, csak a kerítés volt átszakítva, a szomszéd gazon udvaráról vékony kutya figyelt, inkább ijedten, mint haragosan. Apu elkezdte mesélni, hogy az öcsém költözött a szomszédba, ő bontotta meg a kerítést, hogy könnyebben átjárhasson, reggeltől estig itt szokott lenni, csak éppen akkor nem, mert haza kellett vinnie a lányt, akít múlt hónapban szöktetett.

– Valahogy az most már nem megyen, a szöktetés, rögtön rendőrt hívnak. Nem is baj.

Elgondolkodott, talán azt gondolta, hogy egy kicsit azért mégis baj ez.

– Ha itt lenne a bicikli, el tudnék menni főznivalóért.

Gyorsan adtam neki kölcsön elég pénzt, hogy tisztességesen megvendégelhessen, míg ott vagyok.

– Sétáljunk le a boltig. Mára nálunk úgyse tudsz aludni, virrasztunk anyád felett. A Kiscsillagnál van elég hely.

Kiscsillag anyu nővére volt, s az a pletyka járta hónapok óta, hogy apám összefekszik vele. Erről csak anyunak szabadott volna mesélni, őt bántották meg, nem is kérdeztem aputól semmit. Úgyis meglátom az első pillanatban, hogyan néznek egymásra.

Kiscsillag asztalhoz ültetett, eléem rakott káposztát, felvágottat, kenyeret, bort, kólát, ő meg leült a kályha mellé, mintha hideg lenne, figyelte, hogyan eszem, és igyekezett helyettem is beszélni, ne kelljen mással törődnöm, csak az evéssel.

– Én mondtam apádnak, hogy ez lesz, a pletyka.

Hallgatott, én meg nem kérdeztem rá, mi a pletyka, érdekelt pedig, de ezt én magánügynek gondoltam, a falu persze nem ismerte, mi a magánügy, vagy egészen mást gondolt róla, mint én.

– Nem hallottad te a pletykát?

– Több pletyka is van.

– Mindig csak egy igazi pletyka van.

Kiscsillag kicsit méltatlankodott, milyen kényes városi gyerek lett belőlem, látta, nem tud velem olyan jól cseverészni, ahogy gondolta. Felugrott, mint akinek csak most jut eszébe, s kihozott a kamrából egy befőttés üveget és pár friss gyümölcsöt.

– Ezt tavaly raktam el.

Letette eléem az üveget, s mellé a gyümölcsöt is, mindkettő körte volt, bólintottam teli szájjal, hogy köszönöm. Talán látta rajtam a bizonytalanságot, melyik körtéhez nyúljak:

– Az ízük azért nem egyforma.– Meddig maradsz?

– Egész sokáig.

– Anyád temetését csak megvárod.

– Megvárjam?

– Mindegy, csak illene.

Öcsém úgy csókolt arcon, hogy fájdalmasan összeütöttük az arccsontjainkat. De azért a másik oldalt is lecsókolta, megint összevertük magunkat.

– Nagy benned a lendület.

– Most szálltam le a bicikliről.

Az inget átizzadta, úgy állt a konyha közepén, hűvös is volt neki, de semmi kincsért nem ment volna ki a napra, az, hogy a vendég eszik, érdekesebb dolog volt bármelyik nagy filmnél.

– Pedig nem lett volna csúnya lány.

– Apu mondta, hogy szöktetted.

– Ő akarta, nekem jó lett volna simán is.

Öcsém még nem volt egész férfi, ő még nem tehetette meg, hogy magától poharat vesz a konyhaszekerényből, tölt magának egy kevés bort, s leül mellém enni-inni, beszélgetni. Neki meg kellett várni, hogy Kiscsillag kínálja, de Kiscsillag meg szedelőzködött, látszódot, hogy öcsémre akar bízni, az ő távollétében meg majdnem lopás lett volna asztalhoz ülni.

– Nem vagy éhes? – kérdeztem öcsémet, de az úgy tett, mintha nem hallotta volna.

– Ülj le enni te is! Átmegyek anyátokhoz.

– Meghalt.

Öcsém leült mellém, és beleivott a poharamba, amibe Kiscsillag nekem bort töltött korábban, de én nem kezdtem el inni.

– Azt hiszem, Bernadettnek hívják. De nem tudom biztosan, mer valamié minden jányt abba a családba Bentönnek gúnyolnak, valami videós film miatt. Én, mint a mesébe, a réten találkoztam vele, má fentről láttam, a dombról, hogy lent fekszik, bele a fűbe, kitevülve, tényleg ott bóklászott, szoknya volt rajta, ing, melyik lány hord máma inget, mezítláb szoknyát? Csak odamentem hozzá. A szeme kékebb volt, mint az ég. És még nevetett. Azt hittem először, hogy rajtam nevet, nézegettem magamon a ruhát, vagy már arra is gondoltam, hogy fikás az orrom, de nem rajtam nevetett az.

Teljesen kiitta öcsém a poharamat.

– Nekem nevetett.

Már jócskán besötétedett, de apu még nem jött vissza. A vendég nagyobb tisztség nála, mint az elnök, csak valami baja eshetett, erősködtem öcsémnek, induljunk utána. Öcsémnek nem akaródzott menni. Bosszantott. Csodálkozva méregettem, mi lett belőle, hogy ennyire nem törődik vele, ha valakinek baja van, úgy éreztem, titkol előlem valamit. A lányra gyanakodtam, hogy talán nem is vitte vissza. Furcsa is volt, hogy nem hívott be még a házába, pedig látszott, hogy a gazos udvart leszámítva rendben tartotta, frissen volt festve, el kellett volna vele dicsekednie. Fogadni is mertem volna, hogy a lány bent várja, szerelmesen, s ő már tükön ül, mióta besötétedett, hogy együtt lehessen vele.

– Meddig maradsz?

– Egész sokáig.

Eszembe jutott, milyen verekedés kerekedett évekkorábban bátyám ügyéből, ő se törődött a szülői tiltásával, egy egész család tört ránk, hogy visszavigyék a csúnya arcú lányt. A lány ott vacogott mellettünk a konyhában, miközben kintről kiabált az apja, a rokonai, s kövekkel dobálták be az ablakainkat.

– Kísérj el, én mindenképp veszek valamit a kocsmában. Magamnak megyek.

Az ilyen kérést már nem lehetett elutasítani, öcsémmel indultunk a kocsmába. Úgy reméltem, hogy valaki tudni fogja, mi történt apuval.

A kocsmá üres volt. Az asztalokon félig telt poharak, a plafon közelében még kényesen kavargott a hamutálakban hagyott cigaretták füstje. A pult mögött senki, egy kövér macska ugrott fel éppen a csöpögő, még habos söröscsap mellé.

– Izgalmasnak nem túl izgalmas, de félelmetes – mondta az öcsém, és a pult mögé akart lépni, hogy eltesz valamit, de nem engedtem.

Már egy ideje azt a nagy füstöt néztük, ami még a sötétben is hatalmasnak tűnt, azon gondolkodtunk, menjünk-e arra, vagy várjuk meg, míg valaki hírt hoz onnan. Gondoltuk, hogy ott lehet apánk, de a füst ereje, visszataszító szaga miatt nem tűnt okosnak a közelébe menni. Teljesen belefeledkeztünk az egyre inkább fölénk nyújtózó füst látványába, nem vettük észre Kiscsillagot, ahogy lélekszakadva futott felénk.

– A Bernadett!

Öcsém ijedten nézett Kiscsillagra, aztán kérdően rám.

– Szül!

– Hol?

– Nálad, te kis hülye! A gyászasszonyok segítik. Az orvos meg sehol, mentőt kell hívni, elakadt a gyerek válla...

Kicsillag szaladt tovább, a füst felé, tudtuk, hogy arra van a telefon, s talán apánk is arra, mégis inkább a szülő nő felé szaladtunk, nem értem utol öcsémet, egy szarvasnál is kecsesebben ugrotta át a patakot. Nézttem, ahogy távolodik, nem értettem, hogyan lehetett az a lány máris terhes, talán mások elől is rejtegette volna?

Az udvar tele volt öregasszonyokkal, susmorogtak. Óvatosan közelítettem feléjük, nem akartam, hogy azt lássák, zaklatott vagyok, lihegek. Hagytam nekik elég időt, hogy észrevegyenek, ne kelljen úgy bemennem a házba, hogy nem mondják, mi folyik bent.

– Most már nem jutott idő, fiam, eltemetni.

Nem tudtam, hogy hívják a nénit, aki megszólított, de ő volt, akit boszorkánynak hittünk gyerekkoromban, már akkor sem mozdult ki a házából, lassú léptű, hajlott hátú nő volt, majd néni lett, ugyanolyan hajlott, magányos, s ahogy elkezdtek mellette meghalni az emberek, végre megtalálta a dolgát, mindenkinél többet tudott a tisztességről, amit halottal kell tenni, ő vezényelte le a temetéseket, a gyásznapokat.

– Most már nem jutott idő, fiam, eltemetni.

Anyu lépett ki a ház ajtaján, öreg volt, és fáradt, de mosolygott, kezében az újszülött, sírt, kicsiket rúgott. Anyu magához ölelte a véres testet, rám nézett, és hirtelen meglágyult a szemében minden kényes fény.

– De jó téged látni, gyeregem.

Lassan átadta öcsém fiát egy mellette álló asszonynak, aztán élettelenül a földre hullott, mint az üres lepedő, ami alól kivarázsolja a bűvész a nőt.

– Most már így van, fiam. Meghal, de már annyi időre sincs nyugta, míg eltemetjük. Mikor aztán felébred, szörnyű beteg, egyre kevesebb időket marad velünk. Meghal, feltámad, meghal, feltámad, mindég egyre hamarabb. A jóságos Isten úgy adná, hogy most utoljára.

A boszorkány néni letérdelt anyám mellé, és homlokon csókolta.